

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἐνδέκατος

Συνδρομὴ ἑτήσια : Ἐν Ἀθήναις, πρ. 10, ἐν ταῖς ἱπποχρίαις πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6

1 Φεβρουαρίου 1881

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἐδμούνδου δὲ Ἀμίκις. Μετάφρασις ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ τῆς δεκάτης ἐκδόσεως ὑπὸ ***]

Συνόλιον· ἰδί σελ. 49.

Ἐξ ὅλων τῶν κτιρίων τῆς αὐλῆς εἶδα μόνον τὴν αἴθουσαν τοῦ διβανίου, ἣτις εἶνε σχεδὸν ἀνέπαφος, ὅπως καὶ ὅτε συνεδρίαζεν ἐν αὐτῇ τὸ ἀνώτατον συμβούλιον τοῦ Κράτους. Εἶνε μεγάλη αἴθουσα θολωτῇ, φωτιζομένη ἄνωθεν μὲ μικρὰ μαρουσία παράθυρα, καὶ περιενδεδυμένη μὲ μαρμαρα κεκοσμημένα μὲ χρυσᾷ ἀραβουργήματα, ἄνευ τινὸς ἄλλου σκεύους, πλὴν τὸ διβάνιον, ἐφ' οὗ ἐκάθηντο τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου. Ὑπεράνω τοῦ μέρους, ὅπου ἐκάθητο ὁ μέγας βεζίρης, ὑπάρχει ἀκόμη μικρὴν παράθυρον κλεισμένον μὲ δικτυωτὴν ξύλινον ἐπίχρυσον, οὗ ὀπισθεν κατ' ἀρχὰς μὲν Σουλεϊμὰν ὁ μέγας, ἀκολουθῶν δὲ ὅλοι οἱ ἐπίλοιποι παδισάχιδες παρίσταντο ἄόρατοι, ἢ ἐνομίζετο ὅτι παρίσταντο εἰς τὰς συνεδριάσεις· ἀπόκρυφος δὲ διάδρομος ἔφερεν ἀπὸ τοῦ ἀποκρύφου ἐκείνου θαλαμίσκου εἰς τὰ αὐτοκρατορικὰ δωμάτια τῆς τρίτης αὐλῆς. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ συνήρχετο πεντάκις τῆς ἐβδομάδος τὸ μέγα συμβούλιον τῶν ὑπουργῶν, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ μεγάλου βεζίρη. Ἡ διακόσμησις ἦτο ἐπίσημος. Ὁ μέγας βεζίρης ἐκάθητο ἀπέναντι τῆς θύρας τῆς εἰσόδου· παρ' αὐτὸν δὲ οἱ βεζιρίδες τοῦ θόλου, ὁ καπουδάν-πασᾶς, ἦτοι ἀρχιναύαρχος, οἱ δύο ἀρχιδικασταὶ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ρούμελης, ἐκατέρωθεν δὲ οἱ ὀπισθοφυλάκες τοῦ κράτους καὶ ὁ ρισαρτζής, ὁ σημαίνων τὰ διατάγματα διὰ τῆς σφραγίδος τοῦ Σουλτάνου· περικτερόν δὲ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν δύο σειραὶ οὐλεμάδων καὶ θαλαμηπόλων, καὶ εἰς τὰς γωνίας τσαούσιδες, κομιστὰι διαταγῶν, ἐκτελεσταὶ θανατικῶν ποινῶν, ἐξησκημένοι· εἰς τὸ νὰ ἐννοῶσι πᾶν νεῦμα καὶ πᾶν βλέμμα. Τὸ θέαμα ἦτο τοιοῦτον, ὥστε ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ οἱ τολμηρότατοι ἔτρεμον, καὶ οἱ ἀθώοτατοι ἀνέκρινον ἔντρομοι τὴν ἰδίαν αὐτῶν συνείδησιν. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἕσταντο ἐκεῖ μὲ τὸ πρόσωπον ἀπαθές, μὲ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους, καὶ τὰς χεῖρας κρυμμένας. Ἀμυδρὸν φῶς κατερχόμενον ἐκ τοῦ θόλου κατηύγαζε δι' ὠχρὰς τινος χρυσῆς ἀποχρώσεως τὰ λευκὰ σαρίκια, τὰς μακρὰς ἀκινήτους γενειάδας, τὰς πλουσίας γούνας, καὶ τὰς διακλίθους

λαβὰς τῶν ἐγχειριδίων. Ἐκ πρώτης ὀψεως τὸ συμβούλιον παρίστα τὸ θέαμα συμπλεγματος ἀγαλμάτων ἐνδεδυμένων καὶ χρωματισμένων. Αἱ ὑπεστρωμένοι ψάθοι δὲν ἄφινον ν' ἀκούσται τὸ βῆμα τοῦ εἰσερχομένου καὶ ἐξερχομένου, ὁ δὲ εὐωδίαζεν ἐκ τῶν ἀρωμάτων τῶν μηλωτῶν, οἱ μαρμάρινοι τοῖχοι ἀντεκατόπτριζον τὴν πρασίνην βλάστησιν τῶν δένδρων τῆς αὐλῆς· καὶ τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν, κατὰ τὰς στιγμὰς τῆς σιωπῆς, ἀντήχει ἐντὸς τῆς ἀπαστραπτούσης ἐκ τοῦ χρυσοῦ αἰθούσης· τὰ πάντα ἦσαν ἡμερὰ καὶ κομψὰ ἐν τῷ φοβερῷ ἐκείνῳ δικαστηρίῳ. Εἰς μόνος ἐλάλει ἐκάστοτε, ἢ δὲ φωνὴ αὐτοῦ ἦχε ἡσυχος καὶ μονότονος ὡς τὸ κελάρυσμα ρύακος, χωρὶς ὁ κατήγορος καὶ ὁ ἀπολογούμενος, ὁρθὸς ἱστάμενος ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης, νὰ ἐννοήσῃ ἐκ ποίου στόματος ἐξήρχετο ἡ φωνὴ ἐκείνη. Ἐκατὸν ὀφθαλμοὶ προσηλωμένοι ἐξήταζον τὸ βλέμμα ἐνὸς μόνου· τὰ βλέμματα ἐσπουδάζοντο, οἱ λόγοι ἐσταθμίζοντο, καὶ οἱ στοχασμοὶ διεμαντεύοντο καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σχεδὸν ἀδιοράτων κινήσεων τοῦ προσώπου. Αἱ θανατικαὶ ἀποφάσεις ἐξεφωνοῦντο διὰ λέξεων γαληνιαίων, μετὰ μακροῦς διαλόγου χαμηλοφώνους, καὶ ἠκούοντο μετὰ νεκρωσίμου σιωπῆς· ἡ ἐξερρήγνυντο αἰφνιδίως ὡς κεραυνὸν, καὶ εὗρισκον ὡς ἡχὸ τὰς φοβερὰς ἐκείνας λέξεις, αἵτινες ἐξέρχονται τῆς ψυχῆς κατὰ τὰς υπερτάτας στιγμὰς· καὶ τότε πρὸς ἐν νεῦμα οἱ ἀκινάκαιοι κατέθραυον τοὺς σπονδύλους, τὸ αἶμα ἀνέβρυν ἐπὶ τῶν ταπήτων καὶ τῶν μαρμάρων· ἀγάδες σπαχίδων καὶ γιαντισάρων κατέπιπτον διάτρητοι ὡς κόσκινον ἀπὸ τὰς πληγὰς τῶν ἐγχειριδίων· τοπάρχει καὶ καϊμακάριδες κατεστρωμένοντο χαμαὶ μετὸν βρόχον περὶ τὸν λαϊμόν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκτὸς τοῦ μετώπου. Μετὰ μίαν στιγμὴν τὰ πτώματα ἐρρίποντο ἐκτάδην ὑπὸ τὴν σιάν τῶν πλατάνων, σκεπασμένα μὲ τεμάχιον πανίου πράσινου· τὸ αἷμα ἀπρηάσσετο, ὁ δὲ ἡρωματίζετο, οἱ δῆμοι ἕσταντο εἰς τὴν θέσιν των, καὶ τὸ συμβούλιον ἀνελάμβανε τὴν συνεδριάσιν του, μὲ τὰ πρόσωπα ἀπαθῆ, τὰς χεῖρας κρυμμένας, τὴν φωνὴν γαλήνιον καὶ μονότονον, ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τῶν μαρουσιῶν θυρίδων, ὅπου κατηύγαζε μὲ ὠχρὰν χρυσιζοῦσαν ἀπόχρωσιν τὰ μεγάλα σαρίκια καὶ τὰς μεγάλας γενειάδας. Ἀλλ' ἤρχετο καὶ ἡ σειρά τῶν ὑπερηφάνων ἐκείνων δικαστῶν, καὶ τότε ἔτρεμον καὶ

αὐτοί, ὅτε Μουράδ ὁ Δ' ἢ Σελίμ ὁ Β', δυσαρ-
στούμενοι ἀπὸ τὸ συμβούλιον, ἔκαμνον νὰ κρο-
τήσῃ δεινὸν ὑπὸ μίαν μανιώδη πυγμὴν τῶν τὸ
χρυσὸν δικτυωτὸν τῆς αὐτοκρατορικῆς κρύπτης!
Μετὰ μακρὰν σιγὴν, ἀφ' οὗ συνεβουλεύοντο ἄλ-
λήλους μὲ βλέμματα ἐντρομα, τὸ συμβούλιον ἀ-
νελάμβανε καὶ τότε τὴν συνεδρίαν μὲ τὸ ἀ-
παθὲς πρόσωπον καὶ τὴν ἐπίσημον φωνήν· ἀλλὰ
αἱ παγωμέναι ὅμως χεῖρες τῶν ἔτρεμον ἐπὶ μα-
κρὸν χρόνον ἐντὸς τῶν μακρῶν χειρῶν, καὶ αἱ
ψυχαὶ τῶν ἀνέθετον ἑαυτὰς εἰς τὸν Θεόν.

Εἰς τὸν μυχὸν τῆς δευτέρας ταύτης αὐλῆς,
ἥτις ἦτο τρόπον τινὰ ἢ διπλωματικὴ αὐλὴ τοῦ
Σεραγίου, ἠνοίγετο ἡ τρίτη μεγάλη πύλη, ἔχουσα
ἐκατέρωθεν κίονας μαρμαρίνους, καὶ σκεπομένη
ὑπὸ μεγάλης στέγης προεξεχούσης, πρὸ τῆς ὁ-
ποίας ἐφοῦρει νύκτα καὶ ἡμέραν τάγμα εὐνού-
χων λευκῶν καὶ πλῆθος καπητεζήδων, ὠπλισμέ-
νων μὲ σπάθας καὶ ἐγχειρίδια.

Τοῦτο ἦτο τὸ περίφημον Μπάμπ-Σαδὲτ ἢ
Πύλη τῆς Εὐτυχίας, ἥτις ἔφερον εἰς τὴν τρίτην
αὐλὴν· ἡ ἱερὰ πύλη, ἥτις ἔμεινε κλειστὴ σχεδὸν
ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας πρὸς πάντα Χριστιανὸν, ὅς-
τις δὲν ἐπαρουσιάζετο ἐξ ὀνόματος βασιλέως ἢ
λαοῦ· ἡ μυστηριώδης πύλη, καθ' ἧς προσέκρου-
σεν εἰς μάτην ἡ ἱεραυτικὴ περιέργεια χιλίων πε-
ριηγητῶν ἰσχυρῶν ἢ ἐνδόξων· ἡ πύλη, ἐξ ἧς ἐξ-
ῆλθον καὶ διεσπάρησαν καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον
τόσοι κομφοὶ μύθοι καὶ τόσα ὀδυνηρὰ διηγήμα-
τα, τόσα φαντάσματα κάλλους καὶ ἡδονῆς, τό-
σαι ἀόριστοι ἀποκαλύψεις ἐρωτικῶν καὶ αἱματη-
ρῶν μυστηρίων, καὶ ἄπειρος αὖρα ποιήσεως ἡδυ-
παθοῦς καὶ φοβερᾶς· ἡ ἐπίσημος πύλη τοῦ Ἰε-
ροῦ τοῦ βασιλέως τῶν βασιλέων, ἣν ὁ λαὸς ὠνό-
μαζε μετ' αἰσθηματος κρυφίου καταπλήξεως, ὡς
τὴν πύλην περιβόλου μοιραίου, ἣν ὁ διεθὼν ἄ-
παξ βέβηλος ἔμελλε νὰ μείνῃ ἀπολιθωμένος, ἢ νὰ
ἴδῃ πράγματα, τὰ ὅποια ἡ ἀνθρωπίνη γλῶσσα
δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ· ἡ πύλη, ἐνώπιον
τῆς ὁποίας, ἀκόμη καὶ σήμερον, σταματᾷ μετὰ
τινος δισταγμοῦ καὶ ὅχων τὴν ψυχρότερον φαν-
τασίαν καὶ τὸ ψυχρότερον αἰσθημα περιηγητῆς,
καὶ βλέπει ἐκπληκτος τὴν σκιάν τοῦ κυλινδροει-
δοῦς τοῦ πύλου κατατεινομένην ἐπὶ τῶν ἡμικλεί-
στων θυροφύλλων.

Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ, ἐμπρὸς καὶ εἰς τὴν ἐπίσημον
ἐκείνην Πύλην, ἔφθασε τὸ μυκώμενον κύμα τῶν
στρατιωτικῶν στάσεων. Δύναται τις μᾶλλον νὰ
εἴπῃ, ὅτι ἡ γωνία ἐκείνη τῆς μεγάλης αὐλῆς, ἥ-
τις περιλαμβάνεται μετὰ τῆς αἰθούσης τοῦ δι-
θανίου καὶ τῆς πύλης Σαδὲτ, εἶνε τὸ μέρος τοῦ
Σεραγίου, ὅπου ἡ μανία τῶν στασιαστῶν διέπραξε
τὰ τολμηρότερα καὶ τὰ αἱματηρότερα τῆς ἐργα.
Ὁ Μέγας Κύριος ἐκυβέρνα διὰ τῆς σπάθης, καὶ ἡ
σπάθη ὑπηγόρευεν εἰς αὐτὸν νόμους. Αὐτὴ εἰνὴν
ἡ δεσποτεία, ἥτις ὑπερήσπιζε τὰς εἰσόδους τοῦ
Μεγάλου Σεραγίου, παρεβίαζε τὰ ἄδυνά του. Καὶ

τότε ἐφαίνετο ἐπὶ πόσον εὐθραύστου κρηπίδος ἱ-
στατο ὁ ἀπειλητικὸς κολοσσὸς, ὅταν ἀφηροῦντο
ἐκ τῶν πέριξ οἱ ὑποστηρίζοντες αὐτὸν ἀκινάκαιο!
Στίφη ἐνοπλῶν γιγνιστῶν καὶ σπαχίδων, ἐξορ-
μῶντα ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς μὲ δάδας εἰς τὴν χει-
ρα, κατηδάφιζον διὰ τῶν πελέκων τὰς πύλας
τῆς πρώτης καὶ δευτέρας αὐλῆς, καὶ εἰσέβαλλον
ἐκεῖ ἀνασεύοντες ἐπὶ τῆς αἰχμῆς τῶν ξιφῶν τῶν
τὰς ἀναφορὰς, δι' ὧν ἐξητοῦντο τὰς κεφαλὰς τῶν
βεζίριδων, καὶ αἱ φονικαὶ τῶν κραυγαὶ ἀντήχουν
ἐπέκεινα τῶν ἀπαρabiάστων τειχῶν, ἐντὸς αὐτοῦ
τοῦ ἱεροῦ περιβόλου τῶν Κυρίων τῶν, ὅπου ἐπλή-
ρου τὰ πάντα σύγχυσις καὶ τρόμος. Εἰς μάτην
υπεράνωθεν τῶν τειχῶν ἐρρίπτοντο πρὸς αὐτοὺς
σάκκοι χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν νομισμάτων· εἰς μά-
την οἱ μουρτίδες, οἱ σεχιλίδες, οἱ οὐλεμάδες καὶ
οἱ μεγιστάνες τῆς αὐλῆς, ἐκτὸς ἑαυτῶν, ἠγό-
ρευον, παρεκάλουν καὶ ἀπεπειρῶντο δι' ἡπίων μέ-
σων νὰ καταβάλωσι τοὺς ἀνυψωμένους ἐκ τῆς ὀρ-
γῆς βραχίονας· εἰς μάτην αἱ βασιλομήτορες, ἡμι-
θανεῖς ἐκ τοῦ φόβου, ἐπεδείκνυν ἐκ τῶν κιγκλι-
δωτῶν παραθύρων τὰ μικρὰ ἄθωα παιδία. Τὸ μυ-
ριοκέφαλον τέρας, ἀχαλίνωτον καὶ τυφλόν, ἐζήτει
τὴν λείαν του, θύματα ζῶντα, σάρκας νὰ κατα-
σπαράξῃ, αἷμα νὰ χύσῃ, καὶ κεφαλὰς νὰ ἐμπήξῃ
εἰς τὰς αἰχμὰς τῶν ὅπλων του. Οἱ Σουλτάνοι ἐπα-
φάνοντο ἀπὸ τῶν ἐπάλλεων, ἐρρίψαντες ὀνόματα
καὶ εἰς τὰ περιφράγματα τῆς πύλης, ἐν τῷ μέσῳ
τῶν εὐνούχων καὶ παίδων, ἐντρόμων καὶ ὠπλισμέ-
νων μὲ ἐγχειρίδια ἄχρηστα· διεφιλονείκουν τὰς κε-
φαλὰς μίαν πρὸς μίαν, ὑπέσχοντο, παρεκάλουν, ἐ-
ζήτουν χάριν ἐν ὀνόματι τῆς μητρὸς αὐτῶν, τῶν
υἱῶν αὐτῶν, τοῦ Προφήτου, τῆς δόξης τοῦ Κρά-
τους, τῆς εἰρήνης τοῦ κόσμου. Ἐκρηγῆς ἀπειλῶν
καὶ ὕβρεων καὶ μανιώδης ἀνατίναξις τῶν δαυλῶν
καὶ σπαθῶν ἦτο ἡ ἀπάντησις εἰς τὰς ἀνισχύρους
κραυγὰς τῶν. Τότε δὲ ἐκ τῆς πύλης τῆς Εὐτυ-
χίας ἐξήρχοντο ψηλαφητεῖ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου
καὶ ἐπιπτον εἰς τὸ μέσον τῶν αἱμοδιψῶν ἐκείνων
θηρίων, οἱ θησαυροφύλακες, οἱ βεζίριδες, οἱ εὐ-
χοί, οἱ εὐνοούμενοι, οἱ στρατηγοί, καὶ κατέπι-
πτον ἄλλεπαλλήλως κατεσπαργμένοι ἀπὸ ἑκα-
τὸν λεπίδας καὶ παραμορφωμένοι ἀπὸ ἑκατὸν πό-
δας. Τοιοῦτοτρόπως Μουράδ ὁ Γ' ἐρρίπτε τὸν Μεχ-
μεδ, τὸν εὐνοούμενον ἱερὰκάρδιόν του, ὅστις κατα-
κόπη μεληδὸν ὑπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του· οὕτω
Μωάμεθ ὁ Γ' ἐρρίπτε τὸν κηζλάραχαν Ὁθμάνον
καὶ τὸν ἀρχηγὸν τῶν λευκῶν εὐνούχων Γαζνεφέρ,
καὶ ἠναγκάζετο νὰ χαιρετᾷ τοὺς ἀντάρτας στρα-
τιώτας τοῦ ἐνώπιον τῶν δύο καθημαγμένων πτω-
μάτων· οὕτω Μουράδ ὁ Α' ἐρρίπτεν ὀλολύζων τὸν
μέγαν βεζίρην Χαφίζ, οὗτινος δεκαεπτὰ ἐγχειρί-
δια κατεσπάραντο τὸ στῆθος καὶ τοὺς νεφρούς·
οὕτω Σελίμ ὁ Γ' ἐρρίπτεν ὅλας τὰς κεφαλὰς τοῦ
διθανίου του, καὶ ἐν ᾧ οἱ παδισάχιδες εἰσῆρχοντο
πάλιν εἰς τοὺς θαλάμους τῶν, βλασφημοῦντες
καὶ πλήρεις ὀδύνης καὶ αἵσχους, αἱ χίλια δάδες

τῶν ἀνταρτῶν ἔτρεχον διὰ τῶν ὁδῶν τῆς Σταμ-
πουλ, φωτίζουσαι τὰ λείψανα τῶν πτωμάτων,
ἅτινα ἐσύροντο ἐν θριάμβῳ διὰ μέσου τοῦ μεθού-
τος πλήθους.

Ἡ Πύλη τῆς Εὐτυχίας ἐσχημάτιζεν, ὅπως καὶ
ἡ Μπάμπ-ἐλ-σελάμ, μακρὰν ὁδόν, δι' ἧς μετέ-
βαινε τις εἰς τὸν μυστικὸν περίβολον, ὅστις πε-
ριέκλειε τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἡλίου.

Ἐνταῦθα τοῦ λόγου γενόμενον, ἔπρεπεν, ὅπως
ἀπεικονίσω πιστῶς τὸν τόπον, νὰ μὲ συνοδεύῃ λέ-
γοντα μουσικὴ τις ἡδύφωνος, πλήρης δ' ἐκπλή-
ξεων καὶ ἰδιοτροπιῶν. Ἰπῆρχεν ἐκεῖ πολίχνη μα-
γική, ἀταξία παράδοξος οἰκοδομημάτων θυμῶν
ἀρχιτεκτονικῶν μυστηριωδῶν καὶ κομψῶν, κε-
κρυμμένων εἰς δάσος κυπαρίσων καὶ πλατάνων
ὑπερμεγέθων, αἵτινες ἐξέτεινον τοὺς κλάδους τῶν
ἐπὶ τῶν στεγῶν, καὶ ἐπεσκίαζον λαβύρινθον πο-
λυδαίδαλον κήπων μετῶν ῥοδωνίων καὶ ἱεροβο-
τανῶν, αὐλίδων περικυκλωμένων ἀπὸ στοᾶς καὶ
στενωποὺς ἐχούσας ἐκατέρωθεν κίονες καὶ σκιὰ-
δας σινικὰς, λιμνίσκους, λιμνίσκους μυρτοσκιαπῆς,
ἐν οἷς ἐγκατοπτρίζοντο μικρὰ τζαμίκα λευκότατα
καὶ ἀργυροὶ θολίσκοι οἰκοδομημάτων ἐχόντων
σχῆμα νατσκῶν καὶ μονοθρίων, συγκοινωνούντων
δι' ἡλιακῶν υποστέγων καὶ στηριζομένων ἐπὶ σει-
ρᾷς κιονίσκων ἐλαφροτάτων· στέγαι ξύλων συγ-
κεκολλημένων καὶ ζωγραφημένων προσεκτεινόμε-
ναι ὑπεράνω θυρῶν σκεπασμένων μὲ ἀραβουργῆ
καὶ κλιμακιδίων ἐξωτερικῶν, ἀναγόντων εἰς ἡλι-
ακοὺς περιορισμένους μὲ δρύφακτα πλήρη χάρι-
τος· ἀπανταχοῦ ἀπόψεις σκιερᾶς, ἐν αἷς ἐλευθα-
ζον κρῆναι μαρμαρίναι καὶ διεφαίνοντο διὰ τῶν
φύλλων τοξίδων καὶ κιονίδων ὑψηλῶν κίονων· ἀ-
πανταχοῦ ἀπόψεις μακρυναὶ εἰς τὴν θάλασσαν
τοῦ Μαρμαρᾶ, εἰς τὰς δύο ὁχθὰς τοῦ Βοσπόρου,
τὸν λιμένα καὶ τὴν Σταμπουλ, διανοιγόμεναι διὰ
μέσου τῆς πρασίνης βλαστήσεως τῶν πευκῶν καὶ
συκομορεῶν· καὶ ὑπεράνω τοῦ παραδείσου ἐκείνου
δ' οὐρανὸς ἐκείνος. Ἦτο μικρὰ πόλις χωμένη εἰς
ὄγκον ἀπέραντον χλόης καὶ βλαστήσεως, κτι-
σθεῖσα κατὰ μικρὸν καὶ ἐκ διαλειμμάτων, ἄνευ
σχεδίου προδιαγεγραμμένου, κατὰ τὰς ἀνάγκας
καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς στιγμῆς, πομπώδης καὶ
εὐθραύς ὡς σκηνογραφία θεατρικῆ, ὅλη κρύπται
καὶ παραδοξολογία ζηλότυποι καὶ παιδαριώδεις,
ἥτις ἐβλέπε τὰ πάντα καὶ ἦτο ἀόρατος πρὸς τὰ
πάντα, ἥτις ἐμυρμηκία ἐξ ἀνθρώπων καὶ ἦτο μο-
νήρης ὡς ἐὰν ἐπεκράτει ἀκόμη ἐκεῖ τὸ ποιμενι-
κὸν καὶ θεωρητικὸν πνεῦμα τῶν ἀρχαίων ὀθωμα-
νῶν ἡγεμόνων· στρατόπεδον λίθινον, ὅπερ ἐνθύ-
μιζε καὶ ἐν τῇ σημερινῇ του μεγαλοπρεπείᾳ τὰς
ἀρχαίας ἐξ ὑφάσματος σκηνᾶς τῶν νομάδων φυ-
λῶν τῆς Ταταρίας· μέγα ἀνάκτορον διεσκορπισμέ-
νον, συγκεκριμένον ἐξ ἑκατὸν μικρῶν ἀνακτόρων,
ἅτινα ἐνεκρύπτοντο τὸ ἐν ἐντὸς τοῦ ἄλλου, ἐξ
ὧν ἀπέπνευεν ἡ κατήφεια τοῦ δεσποτηρίου, ἡ αὐ-
στηρότης τοῦ ναοῦ καὶ ἡ φαιδρότης τῆς ἐξοχῆς.

Θέαμα πλήρες ἐπιδείξεως ἡγεμονικῆς καὶ βαρβα-
ρικῆς ἀπλοϊκότητος, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ὁ νέηλος
ἠρώτα εἰς ποῖον αἰῶνα ἔζη, ἢ εἰς ποῖον κόσμον
εἶχε ῥιθῇ.

Αὕτη ἦτο ἡ κηρὶς τοῦ Σεραγίου, εἰς ἣν
συνῆρσαν ὅλας αἱ φλέβες τῆς μοναρχίας, καὶ
ὁπόθεν ἤρχοντο ὅλας αἱ ἀρτηρίαι τοῦ κρά-
τους.

Τὸ πρῶτον οἰκοδόμημα, ὅπερ ἀπῆντα ὁ εἰσερ-
χόμενος, ἦτο τὸ τῆς αἰθούσης τοῦ θρόνου, ἥτις
ὑπάρχει ἀκόμη, καὶ ἦν ἡδυνήθη νὰ ἐπισκερθῇ.
Εἶνε μικρὸν τετράγωνον, ὅπερ περιέθεε ὠραία στοᾶ
μαρμαρίνη, καὶ εἰς ὃ εἰσέρχεται τις διὰ πύλης
πλουσίως κεκοσμημένης, καὶ ἐχούσης ἐκατέρωθεν
δύο κρήνας ὠραίας. Ἡ αἰθούσα εἶνε ἐπεστεγα-
σμένη μὲ θόλον κεκοσμημένον μὲ ἀραβουργήματα
ἐπίχρυσα, οἱ δὲ τοῖχοι καλύπτονται μὲ μάρμα-
ρον καὶ μὲ πλάκας σινουραγῆς συγκεκολλημένας
κατὰ σχήματα σύμμετρα, ἐν τῷ μέσῳ ὑπάρχει
κρήνη μαρμαρίνη, τὸ φῶς κατέρχεται ἄνωθεν διὰ
θυρίδων ὑψηλῶν κλεισμένων μὲ ὕλους πολυχρώ-
μους, καὶ εἰς τὸν μυχὸν τῆς αἰθούσης ὑπάρχει ὁ
θρόνος ἐν εἴδει μεγάλης κλίνης, σκεπασμένος μὲ
οὐρανὸν μαργαροπάρυστον, καὶ στηριζόμενος ἐπὶ
τέσσαρων λεπτῶν κίωνων ἐκ χαλκοῦ ἐπιχρυσού, κε-
κοσμημένων μὲ ἀραβουργήματα καὶ πολυτίμους
λίθους, καὶ φερόντων ἐπὶ τῆς κορυφῆς τέσσαρας
χρυσᾶς σφαίρας, μὲ τέσσαρας ἡμισφαίρους, ὁπό-
θεν κρέμονται οὐραὶ ἵππων, ἐμβλημα τῆς στρα-
τιωτικῆς δυνάμεως τῶν παδισάχ. Ἐνταῦθα ὁ
Μέγας Κύριος ἐτέλει τὰς ἐπισήμους ὑποδοχὰς, ἐπὶ
παρουσίᾳ ὅλης τῆς Αὐλῆς· ἐνταῦθα ἐρρίπτοντο εἰς
τοὺς πόδας τοῦ τὰ πτώματα τῶν ἀδελφῶν καὶ
ἀνεψιῶν του, φονευθέντων ὅπως ἐξασφαλισθῇ ἡ
βασιλεία του ἀπὸ τῶν συνωμοσιῶν καὶ προδοσιῶν.
Ἄμα εἰσελθὼν ἐκεῖ, ἐνεθυμήθη τοὺς δεκαεννέα
ἀδελφούς Μωάμεθ τοῦ Γ'. Τὴν εἰς θάνατον κα-
ταδίκην αὐτῶν ἔφερον πρὸς αὐτοὺς εἰς τὰ βάθη
τοῦ δεσποτηρίου τῶν οἱ κανονόβολοι, οἵτινες
ἀνήγγελλον εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ Εὐρώπην τὸν θά-
νατον τοῦ πατρὸς τῶν. Οἱ βωβοὶ τοῦ Σεραγίου
ἐπετόρευσαν τὰ πτώματά τῶν ἐνώπιον τοῦ θρό-
νου. Ἀγοντες διαφόρους ἡλικίας, ἀπὸ τῆς παι-
δικῆς μέχρι τῆς ὀρίμου, ἔκειντο ἄλλεπαλλήλοι,
μὲ τοὺς βολβοὺς τῶν ὀφθαλμῶν προσεβεβλημέ-
νους, καὶ φερόντες ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ
τραχήλου τοὺς τύπους τῶν ἀνθρωποκτόνων χει-
ρῶν· αἱ μικραὶ ἔκταναι κεφαλαὶ τῶν νηπίων ἦσαν
ἀνακεκλιμέναι ἐπὶ τοῦ εὐρώστου στήθους τῶν μει-
ρακίων, αἱ δὲ μισοπόλιοι κεφαλαὶ συνεθλίβοντο
πρὸς τὸ ἔδαφος ὑπὸ τῶν ποδῶν τῶν δεκαετῶν
ἀδελφῶν· χονδροειδῆ καφτάνια τοῦ δεσποτη-
ρίου καὶ λιναὶ παχία συναναρπασθέντα ἐκ τῶν λί-
κων, μεμολυσμένα ὑπὸ τοῦ βρόχου, ἦσαν συνα-
ναμειγμένα μὲ τὰ ἀπεσπληνυμένα μέλη καὶ
τὰ παραμορφωμένα πρόσωπα. Εἶδαν κρουνοὺς αἵ-
ματος τὰ ὠρεῖα ἐπίχρυσα ἀραβουργῆ καὶ αἱ ἀ-

ποστίλλουσιν σινουργεῖς πλάκες ἐδῶ, ὅπου ἐξεβράγησαν αἱ φοβεραὶ ὄργαι Σελίμ τοῦ Β', Μουράδ τοῦ Δ', Ἀχμέδ τοῦ Α', καὶ τοῦ Ἰβραήμ, οἵτινες παρέστησαν θεαταὶ φαιδρῶν ἀγωνιῶν ἀπλησιμένων! Ἐδῶ κατέπιπτον βεζίριδες ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν τσαούσιδων, συνθραυμένων τῶν κρανίων τῶν πρὸς τὰ μάρμαρα τῆς κρήνης! Ἐδῶ κατεκλίσθησαν κεφαλὰὶ σατραπῶν μετακομισθεῖσαι ἐπὶ τοῦ ἐπιπίου ἐνὸς ἀγᾶ ἀπὸ τῆς Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου! Ὅστις εἰσῆρχετο ἐνταῦθα ἔχων τὴν συνείδησιν ὅχι καθαρὰν, ἐστρέφετο πρὸς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ὅπως ἀποχαιρετίσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν ὥραιον οὐρανὸν καὶ τοὺς ὥραίους λόφους τῆς Ἀσίας, ὅς τις δ' ἐξήρχετο ἐκείθεν σῶος, ἐχαιρέτα ἐκ νέου τὸν ἥλιον, αἰσθανόμενος ὅτι καὶ ὁ ἀσθενὴς ὁ ἐπανερχόμενος εἰς τὴν ζώην.

Ἡ σκιάς αὕτη δὲν εἶνε ἡ μόνη, ἣν δύναται τις νὰ ἐπισκεφθῇ. Ἐξερχόμενος ἐκείθεν διέρχεσαι διὰ φορὰ κηπάρια καὶ αὐλίδια περιοριζόμενα ὑπὸ μικρῶν οἰκοδομημάτων μὲ ἀψίδας μαυρουσίας ἐπιστηριζόμενας ἐπὶ κιονίσκων μαρμαρίνων. Ἐκεῖ διέτριβον οἱ παῖδες συνηνωμένοι εἰς σχολήν, ὅπου παρείχετο αὐτοῖς ἡ δέουσα διδασκαλία, ὅπως καταλάβωσι μετέπειτα τὰ ὑψηλὰ ὑπουργήματα τοῦ Κράτους καὶ τῆς Αὐλῆς, καὶ εἶχον οἰκήματα πολυτελέστατα καὶ αἰθούσας ἀναπαύσεως, ὅπως καὶ οἱ ὑπῆρέται καὶ οἱ διδάσκαλοι, οἵτινες ἐξελέγοντο ἐκ τῶν σοφωτέρων ἀνδρῶν τοῦ Κράτους. Ἐν τῷ μέσῳ τῶν οἰκοδομημάτων τούτων ὑψοῦτο σείρα κιόσκων σαρκενῶν ῥυθμοῦ χαριεστῶν, μὲ ἀνοικτὰ περιστύλια, ἐν οἷς ἦτο ἡ βιβλιοθήκη, ἐκ τούτων δὲ σώζεται ἐν θαυμάσιον πρὸ πάντων διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ὀρεγχαλκίνην πύλην, στολισμένην μὲ ἀνάγλυφα ἐξ ἱάσπιδος καὶ κυάνου, καὶ σκεπασμένην μὲ σμιλεύματα, θαυμάσια παριστάνοντα ἀραβουργήματα, ἀστέρους, φύλλα καὶ παντοειδῆ ἄλλα σχήματα, λεπτότατα καὶ περιπλοκώτατα, τὰ ὅποια δὲν φαίνονται ὡς ἀνθρώπινα ἔργα. Ὀλίγον μακρὰν τῆς βιβλιοθήκης ὑψοῦτο ἡ σκιάς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θησαυροῦ, ὅστις ἔλαμπεν ὅλος ἐκ σινουργῶν ἀργιλλοπλάστων, ἐν ᾧ ἦσαν ἐγκεκλεισμένα ἄπειρα πλούτη συνιστάμενα κατὰ μέγα μέρος εἰς ὅπλα λαφυραγωγημένα ἢ δωροδορημένα εἰς τοὺς Σουλτάνους, ἢ ἀφαιθέντα ἐκεῖ ἐκ διαθήκης αὐτῶν τῶν Σουλτάνων χάριν μνήμης. Μόνος Μαχμούδ ὁ Β', ὅστις ἦτο δεινὸς καλλιγράφος, καὶ ἐσεμνύνετο διὰ τοῦτο, ἀφῆκεν ἐκεῖ τὸ χρυσοῦν καλαμάριόν του, ἀδαμαντοκόλλητον. Τὴν σήμερον δὲν ὑπάρχουσι πλέον ταῦτα πάντα, διότι μέγα μέρος αὐτῶν, μεταβληθέν εἰς χρυσόν, μετεβιβάσθη εἰς τὸ δημόσιον Ταμεῖον. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς ὥραίους χρόνους τῆς μοναρχίας ἡ σκιάς ἀπῆστραπτεν ὅλη ἐκ δαμασκηνῶν σπαθῶν, ὧν ἡ λαβὴ ἐφάνετο ὡς εἰς κόμβος μαργαριτῶν καὶ λίθων, ἐκ πιστολίων ὑπερμεγέθων, ἅτινα ἔφερον ἐπὶ τῆς λαβῆς τῶν

ἕως διακοσίους ἀδάμαντας· ἐγγχειριδίων, ὧν ἡ ἑξία ἰσοδυναμεί μὲ τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα μιᾶς ἰσλαμικῆς ἐπαρχίας, ἐκ ῥοπαλίων δολαγύρων ἢ δολοχαλύδων, ὧν ἡ κεφαλὴ ἐσχηματίζετο ἐξ ἐνὸς μόνου κρυστάλλου πολυέδρου καὶ καταχρυσῶν ἀναμειγμένων εἰς τὰς διαλίθους ἐκ πτερῶν λαφύρας τῶν Μουράδ καὶ τῶν Μωάμεθ, εἰς τοὺς εἰς ἀχάτου κυάθους, ἐν οἷς εἶχον ἀφρίση οἱ οἶνοι τῆς Οὐγγαρίας κατὰ τὰ αὐτοκρατορικά συμπόσια, ποτήρια ἐγγεγλυμμένα ἐντὸς ἐνὸς καὶ μόνου καλαΐδος, ἅτινα εἶχον μεταβιβάσθη ἐκεῖ ἐκ τῶν ἀνακτόρων τῶν Περσῶν βασιλέων καὶ τοῦ Τιμούρ, περιδέραια κεκοσμημένα μὲ ἀδάμαντας ἔχοντας μέγεθος καρύων τῆς Καρχαμανίας, ζωστήρας μαργαροστολιστούς, χρυσᾶ ἐπίπια, τάπητας στίλβοντας ἐκ τῶν λίθων, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων ἡ αἰθουσα ἐφαίνετο ὡς φλεγόμενη ὅλη, καὶ ἐθάμβωνεν ἐξ ἴσου τὸ λογικὸν καὶ τὸ βλέμμα.

Ὀλίγον ἀπωτέρω τῆς Σκιάδος τοῦ θησαυροῦ ὑπάρχει ἀκόμη ἐν τῷ μέσῳ κήπου μονήρους τὸ περίφημον ἐκεῖνο κλωβίον τῶν πτηνῶν, εἰς δ' ἐνεκλείοντο ἀπὸ Μωάμεθ τοῦ Δ' καὶ ἐφεξῆς οἱ ἐξ αἵματος βασιλοπαιδες, οὓς ὑποπτεύετο ὁ Παδισάχ· καὶ ἔμενον ἐκεῖ, τεθαμμένοι ζῶντες καὶ ἀναμένοντες ἢ νὰ τοὺς ἀναβιβάσωσιν οἱ γενέταραι εἰς τὸν θρόνον, ἢ νὰ ἐλθῇ καὶ τοὺς στραγγαλίσῃ ὁ δῆμιος. Εἶνε οἰκοδόμημα ἐν εἰδει ναύσκου, μὲ μεγάλους τοίχους ἄνευ παραθύρων, φωτιζόμενον ἄνωθεν καὶ κλειόμενον διὰ μιᾶς θύρας σιδηρᾶς, ἀσφαλιζομένης διὰ μεγάλου λίθου. Ἐκεῖ ἐνεκλείσθη ὁ Ἀβδούλ-Ἀζίζ τὰς δλίγας ἡμέρας, ὅσαι ἐμεσολάβησαν μεταξὺ τῆς ἐκθρονίσεως καὶ τοῦ θανάτου του. Ἐκεῖ εὗρε τὸ φρικῶδες καὶ ὀλιβερόν του τέλος ὁ Καλιγόλας τῶν Ὀθωμανῶν Ἰβραήμ, καὶ ἡ εἰκὼν τούτου εἶνε ἡ πρώτη παρισταμένη εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ξένου ὁδοιπόρου ἅμα πατήσαντος τὸ κατώφλιον τῆς νεκροπόλεως ταύτης τῶν ζώντων. Οἱ ἀγάδες τοῦ στρατοῦ κατεβίβασαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ ἔσυραν ὡς ἄθλιόν τινα εἰς τὸ δεσποτήριον, ὅπου συγκραθεύχθησαν μετ' αὐτοῦ δύο ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν ὀδολικιστῶν του. Κατ' ἀρχὰς ἐξεμάνη ἐκ τῆς ἀπελπισίας, ἀλλ' ἀκολούθως ἐνεκαρτέρησε. Τοῦτο ἦτο γραμμένον—ἔλεγεν—ἐπὶ τοῦ μετώπου μου· τοῦτο ἦτο θέλημα τοῦ Θεοῦ.—Ἐξ ὅλου δὲ τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἀπεράντου του χαρεμίου, ὅπου διήγαγεν ἑκδοτος εἰς παραφροσύνας ἐπὶ ἐννέα ὅλα ἔτη, δὲν τοῦ ἀπέμεινεν ἡδὴ ἄλλο τι παρὰ μία φυλακὴ, δύο δοῦλαι καὶ ἐν Κοράνιον· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐθεώρει τὰς ἡμέρας του ἀσφαλεῖς, ἔζη ἡσυχος, καὶ παρηγορεῖτο ἐξ ἀκτινὸς τινος ἐλπίδος, ὅτι οἱ ἐν τοῖς καπηλείοις καὶ τοῖς στρατῶσι τῆς Σταμπούλ ὁπαδοὶ θὰ κατάρθωναν νὰ μεταβάλλωσι τὴν τύχην του. Ἀλλ' εἶχε λησμονήσῃ τὸ ἐδάφιον τοῦ Κοράνιου, ὅπερ δογματίζει οὕτως: ἐὰν ὑπάρχωσι δύο Χαλίφαι, φονεύσατε τὸν ἕνα, ὁ δὲ μουφτῆς, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τῶν ἀγάδων καὶ βεζίριδων, εἶχεν

ἐνθυμηθῇ τὸ ἐδάφιον τοῦτο. Τὴν τελευταίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ψυχῆς εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ τάφου του καὶ ἀνεγίνωσκε τὸ Κοράνιον πρὸς τὰς δύο δούλας, ἱσταμένας ὀρθίως ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἐπὶ τοῦ στήθους. Ἐφόρει καφτάνιον μαῦρον, ἐσφιγμένον περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ μὲ σάλιον κατεξεσχισμένον, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν ἔφερε σκουφὸν ἐξ ἐρίου ἐρυθροῦ. Ἀκτὶς φωτὸς ὠχροῦ, κατερχομένη ἐκ τοῦ θόλου, ἐφώτιζε τὸ κατίσχον καὶ ὠχρόν, ἀλλ' ἡσυχον πρόσωπόν του. Αἶθνης ἤκουσε κρότον ὑποκώφον καὶ ἀνεπήδησεν ὀρθίως· ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτὴ καὶ ὄμιλος ἀπαισίων μορφῶν κατεῖχε τὸ κατώφλιον. Ἐνόησεν, ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς βῆμα κυγκλιδωτὸν, ὅπερ προσεῖχεν ἐκ τοῦ ὕψους ἐνὸς τῶν τοίχων, καὶ εἶδε διὰ μέσου τῶν ὀπῶν τὰ ἀπαθῆ πρόσωπα τοῦ μουφτῆ, τῶν ἀγάδων καὶ τῶν βεζίριδων, ἐφ' ὧν ἦτο γεγραμμένη ἡ καταδίκη. Ὁ τρόμος κατέλαβεν αὐτὸν, καὶ ῥέυμα λόγων ἱκετευτικῶν ἐξῆλθε τοῦ στόματός του!—Ἐλεος δι' ἐμέ! Ἐλεος διὰ τὸν Παδισάχ! Χαρίσατέ μου τὴν ζώην. Ἐὰν ὑπάρχῃ τις μεταξὺ σας, ὅστις ἔφαγε τὸν ἄρτον μου, ἅς μὲ βοηθήσῃ ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ! Σὺ, μουφτῆ Ἀβδούλ-ῤαχίμ, συλλογίσου καλῶς τὸ τί μέλλεις νὰ πράξῃς! Ἴδε σὺ, ἐὰν οἱ ἄνθρωποι εἶνε τυφλοὶ καὶ παράφρονες! Σὲ τὸ λέγω τώρα: ὁ Γιουσούφ-πασᾶς μὲ εἶχε συμβουλεύσῃ νὰ διατάξω τὸν θάνατόν σου ὡς προδότου, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠθέλησα, καὶ σὺ τώρα θέλεις τὸν θάνατόν μου! Ἀνάνως τὸ Κοράνιον καθὼς ἐγὼ, ἀνάνως τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅστις καταδικάζει τὴν ἀχαριστίαν καὶ ἀδικίαν. Ἄφες μου τὴν ζώην, Ἀβδούλ-ῤαχίμ, τὴν ζώην! τὴν ζώην!—Ὁ δῆμιος τρέμων ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὸ βῆμα· ἀλλὰ μία φωνὴ ξηρὰ, ἐκ τοῦ μέσου τῶν δίκην ἀγαλμάτων ἀπαθῶν ἐλείνων μορφῶν, ἀπεκρίθη λέγουσα: Καρὰ-ἀλλῆ, τὸ ἔργον σου.—Ὁ δῆμιος ἐπέβαλε τὰς χεῖράς του εἰς τοὺς ὤμους τοῦ Ἰβραήμ, ὁ δ' Ἰβραήμ ἐκβαλὼν ὠρυγμὸν κατέφυγεν εἰς γωνίαν τινὰ, ὅπου ἐκρύβη ὀπισθεν τῶν δύο δούλων του. Τότε ὁ Καρὰ-ἀλλῆ καὶ οἱ τσαούσιδες ἔτρεξαν ἐκεῖ, ἔρριψαν χαμαὶ τὰς γυναῖκας, καὶ ὤρμησαν κατὰ τοῦ Παδισάχ· ἠκούσθη τότε ἐκρηγῆς ἁρῶν καὶ βλασφημιῶν, ὁ ψόφος σώματος καταπεσόντος χαμαὶ, κορυγὴ ὀξύτατη ἀπολήξασα εἰς ῥόγχον ὑπόκωφον, καὶ μετὰ τοῦτο σιωπὴ βαθεῖα. Μικρὸς μετὰξινος βρόχος εἶχεν ἐξακοντίσῃ εἰς τὴν αἰωνιότητα τὸν ἐνεκακιδέκκτον Παδισάχ τῆς δυναστείας τῶν Ὀσμανῶν.

Ἀλλὰ οἰκοδομήματα, ἐκτὸς τῶν περιγραφέντων καὶ τῶν τοῦ χαρεμίου, ὑπῆρχον διασκορπισμένα τῆδε κακεῖσε τῶν ἀλσῶν καὶ τῶν κήπων. Ὑπῆρχον ἐκεῖ οἱ λουτρῶνες Σελίμ τοῦ Γ', οἵτινες περιελάμβανον τριακονταδύο εὐρυτάτας αἰθούσας μαρμαρίνας, καταχρυσούς καὶ ζωγραφημένας κιόσκιαι ὀκτάγωνα καὶ στρογγύλα, ἐπεστεγασμένα

μὲ θόλους καὶ στέγας παντὸς σχήματος, ἐπισκεπούσας θαλάμους κολλοκολλήτους καὶ στολισμένους μ' ἐπιγραφὰς ἀρχαῖκας, ὅπου ἐκρέμαντο ἀπὸ παντὸς παραθύρου κλωδιά χρυσᾶ ἀηδόνων καὶ ψιττακῶν, καὶ χρωματισταὶ ὕλοι διέχουν φῶς γλυκύτατον, κυανοῦν ἢ ῥοδόχρουν· κιόσκιαι, ὅπου οἱ Παδισάχ ἤρχοντο ν' ἀκούσωσι γέροντας δερβι-σίδες ἀναγινώσκοντας τὰς Χιλίας καὶ μίαν τὴν-κταρ· ἄλλα, ὅπου ἐδίδοντο τὰ πρῶτα μαθήματα τῆς ἀναγνώσεως εἰς τοὺς βασιλοπαιδας· μικρὰ κιόσκιαι διὰ τὰς μελέτας, σκιαδὲς μικραὶ διὰ νυκτερινὰς συνδιαλέξεις, φωλεαὶ καὶ εἰρκταὶ κομψαὶ, ἀνεγερθεῖσαι καὶ κατεδαφισθεῖσαι ὑπὸ μιᾶς ἰδιοτροπίας, ἐξ ὧν ἐθεᾶτό τις τὸ Σκούταρι καταπόρφυρον ἐκ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, καὶ τὸν Ὀλυμπον κατάργυρον ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης, καὶ ἅτινα ἀδικλιπέτως ἐθώπευον αἱ μυρίπνοοι αὔραι τοῦ Βοσπόρου, ὅφ' ὧν καταπνέμεναι ἔτρεμον αἱ χρυσαὶ ἡμισέληνοι αἱ ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν λεπτῶν ὀβελίσκων ἐμπεπηγμένα. Τέλος δ' εἰς τὸ ἀποκυρότερον μέρος τοῦ χαρεμίου ἦτο ὁ ναῖσκος τῶν λειψάνων, ἡ θάλαμος τῶν εὐγενῶν φορεμάτων, ὁ κατὰ μίμησιν τῆς χρυσῆς αἰθούσης τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων, κλειόμενος διὰ θύρας ἐπαργύρου. Ἐν τῷ θαλάμῳ τούτῳ ἐφυλάττετο ὁ μανδύας τοῦ Προφήτου, ἀποκαλυπτόμενος ἐπισήμως καὶ πανηγυρικῶς ἅπαξ μόνον τοῦ ἔτους, ἐνώπιον ὅλης τῆς Αὐλῆς, ἡ βακτηρία του, τὸ τόξον του ἐγκεκλεισμένον ἐντὸς θήκης ἀργυρᾶς, τὰ λείψανα τοῦ Κααμπᾶ, καὶ ἡ πάνσεπτος καὶ τρομερὰ σημαία τοῦ ἱεροῦ πολέμου, τυλιγμένη ἐντὸς τεσσαράκοντα καλυμμάτων μεταξίνων, ἡτις εἶνε ἱκανὴ ν' ἀποτυπώσῃ ὡς κεραυνὸς πάντα ἅπιστον, ὅστις ἤθελε τολμήσῃ ν' ἀτενίσῃ τὸ βλέμμα πρὸς αὐτήν. Πᾶν ὅτι εἶχεν ἡ φυλὴ ἱερατικὴ καὶ ἡ δυναστεία πολυτιμότερον, ἢ ὁ συνηγεκτότερον καὶ ἀπορρητότερον, ἦτο συνειλεγμένον ἐκεῖ, ἐν τῷ σκεπῶ καὶ ἀποκεχωρισμένῳ ἐκείνῳ περιβόλῳ, ἐν τῇ μικρᾷ ἐκείνῃ ἀποκρύφῳ πολίχνῃ, πρὸς ἣν ἐφάνετο συμβάλλουσα καὶ συγκεντρουμένη ἀπανταχόθεν ἡ ἀπέραντος μητρόπολις, ὡς πληθὺς ἀπειράριθμος, θέλουσα νὰ γο-νυπετήσῃ καὶ προσκυνήσῃ.

Εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ τρίτου τούτου περιβόλου δεξιόθεν τοῦ εἰσερχομένου, ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν πυκνοφυλλοτέρων δένδρων, ἐν τῷ μέσῳ κρηνῶν, πυκνὸν κλάδον ἦτο ἡ γηρότερον, καὶ συγχρότερον τῶν πτηνῶν τὸ κελιδήμα, ἐκεῖτο τὸ χαρέμιον, ἀποχωρισμένον ἀπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς πολίχνης, καὶ συγκροτούμενον ὑπὸ μικρῶν λευκῶν οἰκημάτων σκεπασμένων μὲ στέγην μολυβοσκεπῇ, σκιαζομένων ἀπὸ χρυσομηλέας καὶ πεύ-κασι, διαχωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων διὰ κηπαρίων περιφραγμένων μὲ τοίχους σκεπασμένους ἀπὸ αἰ-γοκλήματα καὶ κιόσους, ὧν ἐν μέσῳ εἰρπύζον στενωποὶ ἐπεστωμένοι μὲ κογχύλια λεπτότατα ψηφιοθετημένα, αἵτινες ἀπέλκυνον ἀφανιζόμεναι

εἰς ῥοδῶνας, ἐβένους καὶ μυρσίνας. Τὰ πάντα ἐκεῖ ἦσαν μικρὰ, κατὰ κλίμα, διηρημένα καὶ ὑποδιηρημένα, οἱ ἐξῶςται σκεπασμένοι, τὰ παράθυρα κιγκλιωτά, οἱ θάλαμοι ἀποκεκρυμμένοι διὰ παραπετασμάτων ῥοδοχρόνων, αἱ ὑελοὶ χρωματισμέναι, αἱ θύραι σιδηροσκεπέες, αἱ στενωποὶ ἄνευ διεξόδων, ἀπανταχοῦ δὲ φῶς γλυκύτατον ὡς τὸ λυκόφως, δροσερότης ὁποῖα ἡ τῶν δασῶν, καὶ ἀήρ μυστηριώδης καὶ γαλήνιος, προκαλὼν τὸν ὕπνον. Ἐδῶ ἔζη, ἡγάπα, ἐπλήττε καὶ ἐδόουλεν ἀνανεομένη ἀδιαλείπτως ὅλη ἡ μεγάλη γυναικεία οἰκογένεια τοῦ Σεράγιου. Ἦτο ἀπέραντον μοναστήριον, οὗ τινος ἡ ὀρησκεία ἦτο ἡδονή, καὶ Θεὸς ὁ Σουλτάνος. Ἐδῶ ἦσαν τὰ αὐτοκρατορικὰ οἰκήματα. Ἐδῶ διέτριβον αἱ τέσσαρες καδῖναι, αἱ ἐπίσημοι ἐρωμέναι τοῦ Μεγάλου Κυρίου, ὧν ἐκάστη εἶχεν ἴδιον κισκίον, ἴδιαν μικρὰν αὐλήν, τοὺς μεγάλους ἀξιωματικούς της, τὰ μὲ ἀτλαζωτὸν ἐξηρτυμένα της ἀλάτια, τὰ χρυσὰ ὀχήματα της, τοὺς εὐνοῦχους της, τὰς δούλας της, καὶ τὰ ψιλὰ διὰ τὰ σαρκὰλιά της, ἅτινα συναπετελοῦντο ἐκ τῶν εἰσοδημάτων ὀλοκλήρου ἐπαρχίας. Ἐδῶ κατῴκει ἡ βασιλομήτωρ, ἔχουσα περὶ ἑαυτὴν τὴν ἀναρίθμητον αὐλήν τῶν οὐστὰ, αἵτινες διηροῦντο εἰς τάξεις εἰκοσαμελεῖς καὶ τριακονταμελεῖς, ὧν ἐκάστη εἶχεν ἴδιον τι ἔργον. Ἐδῶ εὐρίσκετο ὅλη ἡ οἰκογένεια τοῦ Παδισάχ, οἷαι, ἀδελφαί, θυγατέρες, ἀνεψιαί, ἡτις συναπετέλει αὐλήν ἐν αὐλῇ, μετὰ τῶν μικρῶν καὶ νεαρῶν βασιλοπαίδων. Ἐδῶ αἱ γεδικιλῆ, ὧν δώδεκα αἱ ὠριότεραι ὑπερέτουν τὸν Σουλτάνον, ἔχουσαι ἐκάστη ἴδιον τίτλον καὶ ἴδιον ἔργον· ἐκατὸν τσαγγήρδ, ἡ δόκιμοι, προγυμναζόμεναι, ὅπως καταλάβωσιν ἀκολούθως τὰς χηρευούσας θέσεις τῶν οὐστὰ· μυρμηκία δουλίδων πάσης χώρας, παντὸς χρώματος καὶ παντὸς ἐμβλήματος, ἐκλεχθεῖσαι ἐκ τοῦ μέσου χιλιῶν, αἵτινες διέχον εἰς τὸν ἀπέραντον ἐκεῖνον γυναικωνίτην, διηρημένον διήκην κυψέλης εἰς ἀπειράριθμα μικρὰ κελλία, φρύαγμα τι νεότητος εὐρώστου, θερμόν τι ἄρωμα ἀσιατικῆς καὶ ἀφρικανικῆς ἡδυπαθείας, ὅπερ ἐπλήρου ζάλης τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐν τῷ χαρμελίῳ τούτῳ Θεοῦ, ὁπόθεν μεταφερομένη εἰς τὰ φοβερά του πάθη, διεχέετο ἔπειτα ἐφ' ὅλον τὸ πρόσωπον τοῦ Κράτους.

Πόσαι ἀναμνήσεις μετὰ τῶν δένδρων τῶν κήπων τούτων καὶ τῶν τοίχων τῶν λευκῶν τούτων μονυδρίων! Πόσαι ὠραῖαι κόραι τοῦ Καυκάσου καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, τῶν ὁρέων τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Λιβυπίας, τῆς ἐρήμου καὶ τῆς θαλάσσης, μουσουλμανίδες, ναζαρηναί, εἰδωλολάτριδες, καυκασιανὲς ἀπὸ πασάδες, ἀγορασθεῖσαι ἀπὸ ἐμποροῦς, δωρηθεῖσαι ἀπὸ ἡγεμόνας, ἀρπασθεῖσαι ἀπὸ πειρατῶν, διῆλθον ὡς σκιά ὑπὸ τοὺς ἐπαργύρους τούτους θολίσκους! Οὗτοι εἶνε οἱ τοῖχοι καὶ οὗτοι οἱ θόλοι, οἵτινες εἶδον ἐκμαινόμενον, μὲ τὴν κεφαλὴν ἀνθοστεφῇ καὶ τὸν πώγωνα ἐξα-

στράπτοντα ἐκ τῶν πολυτίμων λίθων, τὸν πρῶτον Ἰβραήμ, οὗ ἕνεκα ὑπερετιμήθησαν αἱ δοῦλαι εἰς ὅλας τὰς ἀγορὰς τῆς Ἀσίας, καὶ ἐδεκαπλασιάσθη ἡ τιμὴ τῶν ἀρωμάτων τῆς Ἀραβίας· οἵτινες παρεστάθησαν εἰς τὰς παραφορὰς τῆς νοσερῆς φιληδονίας Μουράδ τοῦ Γ', πατρὸς ἐκατὸν υἱῶν· οἵτινες εἶδον Μουράδ τὸν Α', γεγηρακότα ἤδη ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα ἐτῶν, νὰ ὁρᾷ τάλαντευόμενος πρὸς τὰς ἀτίμους περιπτύξεις, καὶ οἵτινες ὑπῆρξαν μάρτυρες τῶν ὀργῶν καὶ μανιῶν Σελῖμ τοῦ Β'. Ταύτας τὰς στενωποὺς διήρχοντο τὴν νύκτα, μεμεθυμένοι ἐκ τοῦ οἴνου καὶ ἐκ τῆς ἀσελείας, οἱ ὀρηκτοὶ ἐκεῖνοι ἀκόλαστοι, εἰς οὓς ἡ βασιλομήτωρ, οἱ βεζίριδες, καὶ οἱ πασσάδες προσφέροντες δούλας καὶ πάλιν δούλας, δὲν ἔκαμνον ἄλλο τι παρὰ νὰ ἐξάπτωσιν ἔτι μᾶλλον τὰς ἐπιθυμίας τῶν· καὶ ἔτρεχον ἀπὸ κισκίου εἰς κισκίον, ζητοῦντες ἡδονὴν καὶ ἀντ' αὐτῆς εὐρίσκοντες τὸν σπασμὸν μέχρις οὗ ἡ τεταραγμένη των φαντασία τοὺς ἔστυς λυσσώδεις ἐκτὸς τῶν ἀνακτόρων, καὶ μετέφερεν αὐτοὺς εἰς τὰ μελαγχολικὰ τείχη τοῦ Ἑσλι-Σεράι, ὅπως εὐρωσιν ἐκεῖ τὰ λείψανα τῶν πρώην περιωνύμων καλλωνῶν. Ἐδῶ ἐτελοῦντο αἱ παράδοξοι ἐκεῖναι νυκτεριναὶ ἐορταί, καθ' ἃς ἐπὶ τῶν θόλων, ἐπὶ τῶν στεγῶν καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων ἐσχεδιάζοντο διὰ χαρακτῆρων πυρίνων τὰ πλοῖα τοῦ στόλου, καὶ χιλιάδες ἀγγείων ἀνθοφόρων ἐλλαμπομένων ὑπὸ χιλιῶν φλογῶν, ἀντανανκλωμένων ἀπὸ ἀναρίθμητα κάτοπτρα, ἅτινα παρίστων τὴν εἰκόνα ἀπέραντου κήπου φλεγόμενου, ὅπου ἐκατοντάδες ὠραίων γυναικῶν συνεβλήθησαν περὶ ἀγορᾶς πλήρους ὀρηκτῶν, καὶ οἱ εὐνοῦχοι ἀνελάμβανον εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν σπασμωδῶς ἀναταρασσόμενων τὰς ἡμιγύμνους δούλας, ὅσαι εἶχον ἐγκαταλειφθῇ ἐν τῷ στροβίλῳ τῶν ἐκμανῶν χορῶν, ἐν μέσῳ τοῦ καπνοῦ μυρίων θυμιαματηρίων, ὧν ὁ ἀνεμος τῆς Προποντίδος διεσκορπίζε καθ' ὅλον τὸ Σεράγιον ὄμου μὲ τὸν ἦχον μουσικῆς βαρβάρου καὶ πολεμικῆς.

Ἄς ἀναστήσωμεν τὴν ζωὴν ταύτην ὁποῖα ἦτο ὠραία τινὰ ἡμέραν τοῦ Ἀπριλίου, ἐπὶ τῆς βασιλείας Σουλεϊμάν τοῦ μεγάλου καὶ Ἀχμέδ τοῦ Γ'. Ὁ οὐρανὸς εἶνε γαλήνιος, ὁ ἀήρ εὐώδης ἐκ τῶν ἐαρινῶν ἀρωμάτων, οἱ δὲ κήποι ἀνθοστεφεῖς. Διὰ τῶν στενωπῶν τῶν κήπων, βεβεργμένων ἀκόμῃ ἐκ τῆς δρόσου, περιφέρονται σχολαῖοι εὐνοῦχοι μαῦροι ἐνδεδυμένοι χρυσᾶς ἐφεςστρίδας, καὶ διέρχονται δούλαι περιβεβλημέναι ἐσθῆτας μὲ ραβδώσεις ζωηρῶν χρωμάτων, φέρουσιν καὶ ἐπαναφέρουσιν ἀγγεῖα καὶ κάνιστρα σκεπασμένα μὲ πέπλον πράσινον διὰ μέσου τῶν κισκίων καὶ μαγειρίων. Αἱ οὐστὰ τῆς Βαλιδῆς συναντῶνται ὑπὸ τὰς μικρὰς μαυρουσίας ἀψίδας μὲ τὰς γεδικιλῆ τοῦ Σουλτάνου, αἵτινες διέρχονται ἀγερώχως, ἀκολουθούμεναι ἀπὸ δούλας δοκίμους, φερούσας τὰ αὐτοκρατορικὰ ἀσπερόβρουχα. Ὅλα τὰ

βλέμματα στρέφονται πρὸς ἐν μέρος· ἐξῆλθεν ἐκ μικρᾶς θύρας καὶ ἠφανίσθη ἀναβάσας διὰ μικρᾶς κλίμακος ἡ νεωτέρα τῶν δώδεκα προνομιοῦχων γεδικιλῆ, ἡ οἰνοχόος, νεῆνις Συρία, εὐλογημένη ὑπὸ τοῦ Ἀλλάχ, ἡτις ἤρεσεν εἰς τὸν Μέγαν Κύριον, ὅστις καὶ ἀπένευεν εἰς αὐτὴν τὸν τίτλον κύρη τῆς εὐτυχίας, καὶ θὰ χορηγήσῃ εἰς αὐτὴν καὶ τὴν σαμουρόγουναν, ἅμα ὡς παράσχη τὸ ἐλάχιστον σημεῖον ὅτι εἶνε μήτηρ. Μακρὰν ἐκεῖθεν, ὑπὸ τὴν σκιά τῶν πλατάνων, παίζουσιν οἱ γελωτοποιοὶ τοῦ Σουλτάνου, ἐνδεδυμένοι μὲ φορέματα ἀρλεκίνεια, καὶ νάννοι δύσμορφοι, φέροντες ἐπὶ κεφαλῇ σαρίκι ὑπερμεγέθη καὶ δυσανάλογα. Ἐτι περαιτέρω, ὅπισθεν αἱμασιᾶς, γιγάντειος εὐνοῦχος διατάττει δι' ἐνὸς ἀδιοράτου νεύματος τῶν δακτύλων καὶ τῆς κεφαλῆς πέντε βωβούς, ἐκτελεστάς βασιάνων, νὰ ὑπάγωσιν εἰς τοῦ Κηζλάρ-ἀγά, ὅστις τοὺς ζητεῖ χάριν ὑποθέσεώς τινος μυστικῆς. Δύο μεϊράκια, ἀμφιβόλου κάλλους, ἐνδεδυμένα μετὰ γυναικείας φιλαρεσκείας, κυνηγοῦνται τρέχοντα μετὰ τῶν αἱμασιῶν κήπου σκιαζομένου ὑπὸ πλατάνου ἀπειρομεγέθους. Εἰς ἄλλο τι μέρος ὅμιλος δουλίδων σταματᾷ ἐξαιτίας καὶ διχάζεται εἰς δύο πτέρυγας ὑποκλινομένας, ὅπως ἀφήσῃ δίοδον πρὸς διάβασιν τῆς Κεαγιά, μεγάλῃς διοικητρίας τοῦ χαρμελίου, ἡτις ἀποδίδει τὸν χαιρετισμὸν διὰ κλίσεως μικρᾶς τοῦ ραβδίου τῆς κεκοσμημένου μὲ ἀργυρὰ ἐλάσματα, ὅπερ εἰς ἐν τῶν ἄκρων τοῦ φέρει τὴν αὐτοκρατορικὴν σφραγίδα. Κατὰ τὴν αὐτὴν δὲ στιγμὴν ἡ θύρα γειτονικοῦ κισκίου ἀνοίγεται, καὶ ἐξ αὐτῆς ἐξέρχεται καδῖνα μὲ φόρεμα γαλάζιον, τυλιγμένη εἰς πυκνὸν λευκὸν πέπλον, ἀκολουθούμενη ὑπὸ τῶν δουλίδων της, ἡτις μὲ τὴν ἀδειαν τῆς διοικητρίας, ἣν ἔχει λάβει πρὸ μιᾶς ἡμέρας, ὑπάγει νὰ παίξῃ τὴν ἱπταμένην σφαῖραν μετὰ μιᾶς ἄλλης καδῖνας, περικάμπτους δὲ πυκνὴν τινα δένδροστοιχίαν, συναντᾷ καὶ χαιρετᾷ νωχελῶς ἀδελφὴν τινα τοῦ Σουλτάνου, ἡτις ὑπάγει εἰς τὸ λουτρόν μετὰ τῶν θυγατρῶν καὶ τῶν δουλίδων της. Εἰς δὲ τὸν μυχὸν τῆς μικρᾶς δένδροστοιχίας, πρὸ τοῦ κισκίου ἄλλης καδῖνας, κάτωθεν χαριέσσης στέγης ἐπιστηριζομένης ἐπὶ τεσσάρων κιονίσκων ὑψηλῶν καὶ ραδινῶν ὡς τὰ στελέχη φοινίκων, εὐνοῦχος τις ἀναμένει ἐν νεῦμα ὅπως εἰσαγάγῃ ἐβραίαν, πωλήτριαν πολυτίμων λίθων, ἡτις μετὰ πολλὰς ῥαδιοιργίας ἐπέτυχεν τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν χαρμεῖον, ὅπου μετὰ τῶν ἀδαμάντων θὰ συνεισαγάγῃ καὶ ἀποστολὰς μυστικᾶς πασάδων φιλοδόξων καὶ ἐραστῶν παρατόλμων. Εἰς δὲ τὸ ἀντίθετον ἄκρον τοῦ χαρμελίου, ἡ χανούμ, ἡ ἐπιτετραμμένη νὰ ἐπισκέπτεται τὰς νέας δούλας, ὑπάγει ζητοῦσα τὴν Διοικητρίαν, ὅπως ἀναφέρῃ εἰς αὐτὴν, ὅτι ἡ ἀβυσσινὴ νεῆνις, ἡ παρουσιασθεῖσα πρὸ μιᾶς ἡμέρας, φαίνεται εἰς αὐτὴν ἀξία ὅπως γείνη δεκτὴ μετὰ τῶν γεδικιλῆ, ἐὰν δὲν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν μικρὸς τις φακός,

ὃν φέρει ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου. Ἐν τούτοις ἐντὸς λειμωνίσκου περιτραγμένου ἀπὸ μυρσίνας, ὑπὸ σκιάδα κλήματος ὑψηλὴν συναθροίζονται αἱ εἰκοσι τροποὶ τῶν βασιλοπαίδων, ὅσοι ἐγεννήθησαν ἐντὸς τοῦ ἔτους, καὶ ὅμιλος δουλίδων παίζουσιν τὸν αὐλὸν καὶ τὴν κιθάραν ἐν μέσῳ κύκλου σκιρτῶντων θυγατρῶν, φερόντων ἐνδύματα ἐκ κυανοχρόου μεταξοπτίλλου καὶ ἀτλαζωτοῦ πορφυροῦ, πρὸς ᾧ ἡ Σουλτάννα Βαλιδῆ βίπτει γλυκύσματα ἐκ τοῦ ὕψους ἐνὸς ἡλιακοῦ. Διέρχονται αἱ διδασκάλισσαι, ὅσαι ὑπάγουν νὰ δώσουν μαθήματα χοροῦ, μουσικῆς καὶ κεντήματος εἰς τὰς τσαγγήρδ· εὐνοῦχοι φέροντες μεγάλας παροψίδας πλήρεις γλυκυμάτων ἐν εἰδεί σκύμων καὶ ψιττακῶν, δουλίδες φέρουσιν ἐν ἀγκάλας μεγάλα ἀνθοφόρα ἀγγεῖα καὶ βαρεῖς τάπητας, δῶρα μιᾶς σουλτάννας καὶ μιᾶς καδῖνας, μιᾶς καδῖνας πρὸς τὴν Βαλιδῆν, καὶ τῆς Βαλιδῆς πρὸς τὰς ἀνεψιάς. Ἡ ὀθησαυροφύλαξ τοῦ χαρμελίου φθάνει φέρουσα ἐπὶ τοῦ προσώπου μίαν εἰδήσιν· τὰ αὐτοκρατορικὰ πλοῖα, τὰ ἐξαποσταλέντα ἐναντίον τῶν βενετικῶν καὶ γενουαϊκῶν κατέργων, ἀπῆντησαν αὐτὰ εἰκοσι μίλια μακρὰν τοῦ λιμένος τῆς Σύρου, καὶ κατέσχον ὅλον τὸ φορτίον τῶν μεταξωτῶν καὶ μεταξοπτίλλων ὑπὲρ τοῦ χαρμελίου τοῦ Παδισάχ. Φθάνει ἔπειτα δρομαίως εὐνοῦχος τις φέρων πρὸς σουλτάναν τρέχουσαν τὴν ἀγγελίαν, ὅτι ἡ ἐγγείνησις τοῦ παιδίου ἐπέτυχεν θαυμασία, καὶ μετ' ὀλίγον καταφθάνουσι δύο ἄλλοι εὐνοῦχοι, ὧν ὁ μὲν προσφέρει πρὸς τὴν Σουλτάναν ἐπὶ παροψίδος ἀργυρᾶς τὸ τεμάχιον τοῦ μέλους τὸ ἀποκοπὲν ὑπὸ τοῦ χειροῦργου, ὁ δὲ πρὸς τὴν Βαλιδῆν ἐπὶ χρυσῆς παροψίδος τὸ καθημαγμένον μαχαίριον. Ἀδιακόπως ἀνοίγονται καὶ κλείονται θύραι, ἀνοψοῦνται καὶ καταπίπτουσι παραπετάσματα, ὅπως διαβιβασθῶσιν εἰδήσεις, ἀποστολαί, δωρήματα, γραφολογαί. Ὅστις θὰ ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ ἀνωθεν διὰ τῶν θόλων καὶ τῶν στεγῶν, καὶ ἐμβαιήνῃ τὸ βλέμμα του εἰς τὰ ἔνδον, οὗτος ἦτο ἔνδον μίαν αἰθούσης μίαν σουλτάναν εἰς τὸ παράθυρον, βλέπουσαν μελαγχολικῶς διὰ τῶν ἀτλαζωτῶν παραπετασμάτων τὰ κυανόχροα ὅρη τῆς Ἀσίας, καὶ συλλογιζομένην ἴσως τὸν ἄνδρα της, ὠραῖόν τινα πασάν, διοικητὴν ἀπωτάτης τινὸς ἐπαρχίας, ὅστις ἠρπάσθη ἀπὸ τὰς ἀγκάλας της κατὰ τὴν συνήθειαν μεθ' ἐξ μῆνας ἔρωτος, διότι δὲν ἀπέκτησαν τέκνα· ἐντὸς ἄλλης μικρᾶς αἰθούσης μαρμαρίνης καὶ στολισμένης μὲ κάτοπτρα, καδῖνα πεντεκαϊδεκάετις, ἡτις ἀναμένει κατὰ τὴν ἡμέραν μίαν ἐπίσκεψιν τοῦ Παδισάχ, καὶ ἀστέλλεται παιδικῶς ἐν τῷ μέσῳ ὀμίλου δουλίδων, αἵτινες τὴν ἀλείφουσι μύρα καὶ τὴν στολίζουν μ' ἄνθη, ἐξυμνοῦσαι καὶ τὰ ἀποκρυφτότερα της κάλλη διὰ δουλικῶν ἐνδείξεων θαυμασμοῦ καὶ χαρᾶς· σουλτάναι νέαι, αἵτινες τρέχουσιν ἐντὸς κηπαρίων περιφράκτων, περὶ ἐξ ἀμεινῶν στιλβουσῶν ἐκ τῶν ἐν αὐταῖς χρυσῶν

χθύνων, ἐν τῷ τὰ κογχύλια τῶν στενωπῶν τρίζουσιν ὑπὸ τὰ ἐκ λευκοῦ ἀτλαζωτοῦ παπούτσιά των· ἄλλαι ὠχραὶ, καθήμεναι εἰς τὸν μυχὸν σκοτεινῶν θαλαμίσκων, τοιοῦτοτρόπως, ὥστε νομίζεις ὅτι μελετῶσιν ἐκδικήσεις· μικραὶ αἰθουσαὶ σκεπασμέναι μὲ τάπητας δλοσηρικοῦς, ὅπου πατρία καταδικασθέντα εἰς θάνατον ἅμα τῇ γεννήσει τῶν, σκιρτῶσιν ἐπὶ προσκεφαλαίων ἐξ ἀτλαζωτοῦ φέροντος χρυσᾶς βραδῶσεις, καὶ ὑπὸ τραπέζια κογχολόγηται· ὠραῖαι βασιλόπαιδες γυμναὶ ἐντὸς λουτρῶν ἐκ μαρμάρου τῆς Πάρου· ῥεδικλή ὑπνώττουςαι ἐπὶ τῶν ταπήτων· συναθροίσεις δουλίδων καὶ εὐνούχων καὶ διαβάσεις αὐτῶν ἐνθεν κακείθεν διὰ τῶν ὑποστέγων ἡλιακῶν, διὰ τῶν ἀποκρύφων κλιμάκων, ὑπὸ τὰς στοάς, διὰ τῶν ἡμισκοτεινῶν διαδρόμων· ἀπανταχοῦ δὲ πρόσωπα περιέρχονται ὅπισθεν τῶν κιγκλίδων, χαίρεσι μοῖραι ἄλλοι διαμειβόμενοι μεταξὺ τῶν ἡλιακῶν καὶ τῶν κήπων, νεύματα λαθραῖα ὅπισθεν τῶν παραπετασμάτων, διαλόγισκοι μὲ μονοσύλλαβα μεταξὺ δύο ὁπῶν, διακοπτόμενοι ἐκ δειλμμάτων ἀπὸ καγχασμοῦς ἡχηροῦς καὶ συγκοπτομένους, εἰς οὗς ἐπακολουθοῦσι διαδράσεις ταχέαι μορφῶν, αἵτινες ἀφανίζονται παρὰ τοὺς μοναστικούς τοίχους.

Ἄλλ' ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ἐκείνῳ τῶν κήπων καὶ τῶν ναῖσκων δὲν διεσταυρώνοντο μόνον ῥαδιουργίαι ἐρωτικαὶ καὶ φλυαρήματα παιδαριώδη· ἀλλὰ διὰ τῶν συναρμογῶν ὅλων τῶν θυρῶν καὶ τῶν ὁπῶν ὅλων τῶν κιγκλίδων παρειασώρει καὶ ἡ πολιτικὴ, καὶ ἡ ἐπὶ τῶν πολιτικῶν πραγμάτων δύναμις τῶν ὠραίων ὀφθαλμῶν δὲν ἦτο μικροτέρα ἐκεῖ παρὰ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς δύσεως· ἡ δὲ μονήρης καὶ μονότονος ζωὴ τοῦ χαρμελίου ἐπηλύξανεν ἔτι μᾶλλον τὴν ἐντασιν τῶν ἐν αὐτῷ ζήλοτυπιῶν καὶ φιλοδοξιῶν. Αἱ διάλιθοι ἐκεῖναι μικραὶ κεφαλαὶ συνετάραττον ἐκ τῶν μικρῶν ἐκείνων εὐωδῶν φυλακῶν τῶν τὰς αὐλὰς, τὰ διβάνια, τὸ σεράγιον ὀλόκληρον. Διὰ τῶν εὐνούχων συνεννοοῦντο μὲ τὸν μουρτῆν, μὲ τοὺς βεζίριδες καὶ μὲ τοὺς ἀγάδες τῶν γιαντισάρων. Οἱ διοικηταὶ τῶν κτημάτων τῶν, μὲ τοὺς ὁποίους ἡδύναντο νὰ συνδιαλέγωνται ὅπισθεν ἐνὸς παραπετάσματος ἢ ἐνὸς κιγκλιδώματος περὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν συμφερόντων, εἶχον αὐτὰς ἐνημέρους πρὸς πάντα ὅσα συνέβαινον ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ τῇ πρωτεύουσῃ, καὶ τὰ ἐλάχιστα ἀκόμη· ὅθεν καὶ ἐγνώριζον τοὺς κινδύνους, ὅφ' ὧν ἐπαπειλοῦντο, ἐμάνθανον τοὺς πολιτικούς, ἐξ ὧν εἶχον νὰ φοβῶνται ἢ ἡδύναντο νὰ ἐλπίζωσι τι, καὶ ἐξῆφανον μετὰ μεγίστης ὑπομονῆς τὰς μυσηριώδεις συνωμοσίας, αἵτινες κατεκρήμνιζον τοὺς ἐχθρούς των καὶ ἀνύψουν τοὺς προστατευομένους των. Ὅλα τὰ κόμματα τῆς Αὐλῆς καὶ τοῦ Κράτους εἶχον ἐκεῖ μετὰ μίαν ῥίζαν, ἑκατὸν ῥίζας, διακλαδιζομένας εἰς τὰς καρδίας τῶν βασιλομητόρων, τῶν ἀδελφῶν τοῦ Σουλτάνου, τῶν καδινῶν, τῶν ὀδαλικισ-

τῶν. Ὑπῆρχον ζητήματα καὶ πόλεμοι ἀτελεῖς· τῆτοι περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν παιδῶν, περὶ τοῦ γάμου τῶν θυγατέρων, περὶ τῶν προικοδοτήσεων, περὶ τῶν ἐν ταῖς ἐορταῖς προτιμήσεων, περὶ τῆς εἰρήνης καὶ περὶ πολέμου. Αἱ ἰδιοτροπίαι τῶν ὠραίων τοῦ χαρμελίου ἐξέπεμπον στρατιᾶς ἐκ τριακοντάκιςχιλίων γιαντισάρων καὶ τεσσαρακοντάκιςχιλίων σπαχιδῶν, οἵτινες ἐκάλυπτον μὲ πτώματα τὰς ὄχθας τοῦ Δανουβίου, καὶ στόλους ἐξ ἑκατὸν πλοίων, οἵτινες καθήμασσον τὸν Εὐξείνιον καὶ τὸ Αἰγαῖον. Εἰς αὐτὰς κατέφευγον διὰ μυστικῶν ἐπιστολῶν οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης, παρακαλοῦντες ὅπως συνεργήσωσιν εἰς τὴν αἰσίαν ἐκθασιν τῶν διαπραγματεύσεων. Ἐκ τῶν λευκῶν χειρῶν τῶν ἐξήρχοντο τὰ διατάγματα, ὅσα ἐχορήγουν τὰς διοικήσεις τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοὺς μεγάλους βαθμοὺς τοῦ στρατοῦ. Αἱ θωπεῖαι τῆς Ῥοζολάνης ἐσφίζαν περὶ τὸν λαίμῶν τῶν μεγάλων βεζιριδῶν Ἀχμέδ καὶ Ἰβραήμ τὸν βρόχον. Τὰ φιλήματα τῆς Σαφίης, τῆς ὠραίας Βενετίδος, τοῦ μαργαρίτου καὶ κόχλου τοῦ χαλιφάτου, συνετήρησαν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη τὰς φιλικὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς Πύλης καὶ τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας. Αἱ ἐπτὰ καδῖναι Μουράδ τοῦ Γ' ἐκυβέρνησαν τὸ Κράτος κατὰ τὰ τελευταῖα εἴκοσιν ἔτη τοῦ δεκάτου ἑκτοῦ αἰῶνος. Ἡ ὠραία Μακπεϊκέρ, ἡ σεληνόμορφος, ἡ καδῖνα τῶν δυσχιλίων καὶ ἐπτακοσίων σαλίων, ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῶν δύο θαλασσῶν καὶ τῶν δύο κόσμων ἀπὸ Ἀχμέδ τοῦ Α' μέχρι Μωάμεθ τοῦ Δ'. Ἡ Ῥέβια Γκιουλνὸζ, ἡ ὀδαλικίσσα τῶν ἑκατὸν ἀργυρῶν ὀχημάτων, ἐσχημάτιζε τὰ αὐτοκρατορικά διβάνια τὰ πρῶτα δέκα ἔτη τοῦ δευτέρου ἡμιολίου τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος. Ἡ Σεκερμπούλι, ἡτοι τεμάχιον σακχάρως, ἔστειλε, χάριν τῶν ἰδίων αὐτῆς σκοπῶν, νὰ ταξειδεύῃ μεταξὺ Σταμπούλ καὶ Ἀδριανουπόλεως ὡς τι αὐτόματον, τὸν αἰμοχαρῆ Ἰβραήμ.

Ποῖα σύγχυσις ὑποθέσεων, ποῖα πλεκτάνη κατασκοπεῖων φοβερῶν καὶ φλυαριῶν παιδαριωδῶν πρέπει νὰ ὑπῆρχεν ἐκεῖ ἐν τῇ μικρᾷ ἐρωτικῇ καὶ πανισχύρῳ ἐκείνῃ πολίχνῃ! Διερχόμενος τὰς δειδροστοιχίας ἐκεῖνας, ἐνόμιζον ὅτι ἡκουα ἀπανταχόθεν ψιθύρισμα ταχὺ φωνῶν γυναικείων, αἵτινες ἀνέπτυσσον, ἐρωτῶσαι καὶ ἀποκρινόμεναι, ὅλα τὰ ἀπόρρητα χρονικά τοῦ σεραγίου. Ἐπρεπε δὲ νὰ εἶνε παραδόξως ποικίλα καὶ πολυδαίδαλα τὰ χρονικά ταῦτα. Τὰ ζητήματα, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἦσαν ταῦτα περίπου: ποῖαν καδῖναν ἔφερον ὁ Σουλτάνος τὸ θέρος εἰς τὸ κιόσκιον τῶν Γλυκῶν νερῶν· ποῖαν προῖκα ἀπεφάσισαν νὰ δώσουν εἰς τὴν τρίτην θυγατέρα τοῦ Παδισάχ, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῇ τὸν ἀρχιναύαρχον· εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ βοτάνη, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ μάγος Τσουγαὰ εἰς τὴν παιδαγωγὸν Ῥαζγκιὲ, ἔκαμε νὰ συλλάβῃ ἡ τρίτη καδῖνα τοῦ Σουλτάνου, ἥτις εἶνε σιεῖρα

ἀπὸ τριῶν ἐτῶν· ἦτο βέβαιον ὅτι ἡ εὐνοομένη Γκιαμπεδὰ ἐπέτυχεν διὰ τὸν σατράπην τῆς Ἀνατολῆς τὴν σατραπείαν τῆς Καραμανίας· Ἀπὸ κιόσκιου εἰς κιόσκιον ἐκυκλοφόρει ἡ εἰδήσις, ὅτι ἐπὶ τῷ αἰσίῳ τοκετῷ τῆς πρώτης καδῖνας ὁ νέος μέγας βεζίρης, θέλων νὰ ὑπερβῇ τὸν προκατόχον του, ἔπεμψε δῶρον λίκνον ὀλαργυρον καὶ σμαραγδοκόλλητον· ὅτι ἡ ἐκλεκτὴ τοῦ Σουλτάνου ἦτο ἡ δουλις ἡ δωρηθεῖσα ὑπὸ τῆς Κεαγιά-χαρέμ, καὶ ὅχι ἡ δωρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ πασᾶ τῆς Ἀδριανουπόλεως· ὅτι ἀποθανόντος τοῦ λευκοῦ ἀρχιευνούχου, ὅστις ἔπνεεν ἐσχάτως τὰ λοιθία, ὁ νέος παῖς Μεχμέδ ἐξηγόρασε διὰ τῆς θυσίας τῆς ἀνδρικότητός του τὸ ὑπόργημα τοῦτο, εἰς ὃ ἐπωφθαλμία πρὸ τόσου καιροῦ. Φήμη ὑπόκωφος διέτρεχεν ὅτι δὲν θὰ ἐξτελεῖτο πλέον τὸ σχέδιον τοῦ Σινάν περὶ τῆς κατὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν διώρυγος, ὅπως μὴ ἀπομακρυνθῶσιν οἱ ἐργάται οἱ καταγινόμενοι εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ νέου κιόσκιου διὰ τὴν σουλτάναν Μπάφφο· καὶ ὅτι ἡ καδῖνα Σαχαράι, πεντεκατρίακοντοῦτις, κλαίει δύο ἡδὴ ἡμέρας καὶ δύο νύκτας, διότι φοβεῖται μὴ ἀποπεμφθῇ εἰς τὸ παλαιὸν Σεράγιον· ὅτι ὁ γελωτοποιὸς Ἀχμέδ ἔκαμε τὸν σουλτάνον νὰ γελάσῃ τόσον πολὺ, ὥστε οὗτος διώρισεν αὐτὸν παρευθὺς ἀγᾶν τῶν Γεντισάρων. Ἀκολουθῶς ἐπῆρχοντο χίλιαι φλυαρίαι περὶ τῶν προσεχῶν ἐορτῶν διὰ τοὺς γάμους τοῦ Ὄσμάν πασᾶ μὲ τὴν σουλτάναν Οὐμμετουλά, καὶ ὅς εἰς ὀρεγχαλκίνοιο δράκον θὰ ἐξήμει φλόγας εἰς τὸ Ἀτ-μεϊδάν· περὶ τῆς νέας ἐνδυμασίας τῆς σουλτάναν-βαλιδῆς, ὅλης ἀπὸ σαμουρόγουναν, ἥς ἕκαστον κομβίον ἦτο πολύτιμος λίθος ἀξίας ἑκατὸν χρυσῶν σκούδων· περὶ τοῦ εἰσοδήματος τῆς Βλαχίας, ὅπερ ἀπενεμήθη ὡς σιτηρέσιον εἰς τὴν καδῖναν Καμαριτζέν, τὴν σεληνὴν τοῦ κάλλους, καὶ περὶ τοῦ μικροῦ αἵματοχρόου ῥόδου τοῦ ἀνακαλυφθέντος εἰς τὸν τράχηλον τῆς τσαματιστούστα, τῆς φύλακος τῶν ἀσπρορῥόχων τοῦ Σουλτάνου, καὶ περὶ τῆς ὠραίας οὐλότριχος κόμης τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς δημοκρατίας τῆς Γενούας, καὶ περὶ τῆς θαυμασίας αὐτογράφου ἐπιστολῆς τῆς πρώτης γυναικὸς τοῦ Σάχου τῆς Περσίας, ἣν αὕτη ἔπεμψεν εἰς ἀπάντησιν τῆς σουλτάνας Κουρῆμ, τῆς φαιδρᾶς. Ὅλα αἱ εἰδήσεις, ὅσαι εἶχον φθάσῃ ἐκεῖ ἐκ τῆς πρωτεύουσας, ὅλα τὰ θορυβώδη συμβάματα, ὅσα ἐνεφιλοχώρησαν εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ διβανίου, ὅλα ὅσα ἠκούσθησαν τὴν παρελθούσαν νύκτα εἰς τὸ Σεράγιον, ἐσχολιάζοντο καὶ ἡτιολογοῦντο μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν ἐν τοῖς κηπαρίοις ἐκεῖνοις ὑπὸ ἑκατὸν ὀμίλων μικρῶν κεφαλῶν προφυλακτικῶν καὶ περιέργων. Ἐκεῖ διεδίδοντο ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα καὶ ἀπὸ στόματος εἰς στόμα τὰ ἀνώνυμα ποιημάτια τῶν παδισάχ, οἱ ὕμνοι καὶ ἐλεύθεροι στίχοι Ἀβδουλ-βακί τοῦ ἀθανάτου, καὶ τὰ ἐξαστράπτοντα ποιήματα τοῦ Ἀμποῦ-Σοῦδ, οὗτινος «ἐκάστη λέξις ἦτο εἰς ἀδάμας», καὶ τὰ

ὅπιον καὶ οἶνον ἀποπνέοντα ἄσματα τοῦ Φουζουλ, καὶ αἱ ἐναρμόνιοι αἰσχρολογίαι τοῦ Γαζαλί. Τὰ πάντα δὲ μετεβόλλοντο ἅμα μεταβαλλομένου τοῦ χαρακτῆρος καὶ τοῦ βίου τῶν παδισάχ. Ἄλλοτε διήρχετο ὡς τις αὖρα τρυφερότητος καὶ μελαγχολίας τὸν μικρὸν ἐκείνον κόσμον, καὶ τότε ἦθός τι κομψῆς ἀξιοπρεπείας ἀνύψου ὅλα τὰ μέτωπα, ἡ μανία τῆς πολυτελείας κατηνύζετο, οἱ συρμοὶ διωροῦντο, ἡ γλῶσσα ἀποκαθῆρετο, ἡ πρὸς τὰς εὐγενεῖς ἀναγνώσεις κλίσις ἀνεγεννᾶτο, ὅλος ὁ κόσμος ἐπεδεικνύετο σύννοϊαν καὶ εὐλάβειαν ὀρθοσκευτικὴν, καὶ αὐταὶ δ' αἱ ἐορταί, χωρὶς νὰ εἶνε ὀλιγώτερον λαμπραὶ, ἦσαν τελεταὶ φαιδραὶ μὲν, ἀλλὰ κόσμια. Ἄλλοτε ἀπ' ἐναντίας ἀνέβαιναν εἰς τὸν θρόνον Παδισάχ ἀνατραφεῖς ἐξ ἀπαλῶν δυνάμεων ἐν τῇ ἀκολασίᾳ καὶ τῇ παραφροσύνῃ, καὶ τότε ἀνέκτα τὸ κράτος αὐτῆς ἡ θεὰ Ἡδυπάθεια, αἱ καλύπτραι κατέπιπτον, ἡ ἀνευ ὑπαινιγμῶν καὶ ὑπονοουμένων γλῶσσα ἐπανήρχετο μετὰ τῶν θορυβωδῶν καγχασμῶν· οἱ παλιγκάπηλοι τοῦ κάλλους ἀνεχώρουν διὰ τὴν Γεωργίαν καὶ Κιρκασσίαν· αἱ νεάνιδες συνέρξον ἀπανταχόθεν· ἑκατὸν γυναῖκες ἡδύναντο νὰ σεμνύνωνται διὰ τὰς περιπτύξεις τοῦ μεγάλου Κυρίου, τὰ κιόσκια ἐβρίθον λίκνων, τὰ ταμεῖα τοῦ θησαυροφυλακείου ἐξέχον χειμάρρους χρυσοῦ, οἱ οἶνοι τῆς Κύπρου καὶ Οὐγγαρίας ἐκάχλαζον ἐπὶ τῶν ἀνθοστεφῶν τραπεζῶν, τὰ Σόδομα ἐπῆραν τὴν κεφαλὴν, ἡ Λέσθος ἐθριάμβευε, τὰ ὠραῖα πρόσωπα μὲ τοὺς μεγάλους μαύρους ὀφθαλμοὺς ὠχρίων, καὶ ὅλον τὸ χαρμέιον ἐπύρεσσε, λυσσῶν ἐξ ἡδυπαθείας, ἐντὸς ἀτμοσφαίρας βεβαρημένης ἐκ τῶν εὐωδῶν καὶ ἐκ τοῦ πάθους, μέχρις οὗ νύκτα τινὰ ἐξηγεῖτο αἶφνης καὶ ἀπροσδοκῆτως ἐκλαμβόμενον ὑπὸ χιλίων δάδων, καὶ τότε ἀπέτινε διὰ τῆς σπάθης τῶν Γεντισάρων τὴν θεῖαν δίκην.

Ἦρχοντο δὲ αἱ τρομεραὶ νύκτες καὶ διὰ τὴν μικρὰν ἐκείνην ἀνθοσκεπὴ Βαβυλωνίαν. Ἡ ἀνταρσία δὲν ἐσέβετο τὸν τρίτον περίβολον πλειότερον τῶν δύο ἄλλων. Ὁ στασιαστὴς στρατὸς ἀνέτρεπε τὰς πύλας τῆς εὐτυχίας καὶ εἰσέβαλλεν εἰς τὸ χαρμέιον. Εἰς μάτην ἑκατὸν εὐνούχοι ὑπερήσπιζον μὲ τὰ ἐγγχειρίδια των τὰ κατώφλια τῶν κιόσκων. Οἱ γιαντισαροὶ ἀνεπῆδον εἰς τὰς στέγας, διερῶγγυνον τοὺς θόλους, κατεκρημνίζοντο εἰς τὰς αἰθούσας καὶ ἤρπαζον τοὺς βασιλόπαιδας ἐκ τοῦ κόλπου τῶν μητέρων. Αἱ βασιλομήτορες ἐσύροντο ἐκ τῶν ποδῶν ἐκτὸς τῆς κρύπτης τῶν, ὑπερήσπιζον ἑαυτὰς διὰ τῶν ὀνύχων καὶ τῶν ὀδόντων, ἐπιπτον ἀνατρεπόμεναι ὑπὸ τὸ γόνυ τῶν μπαλτατζίδων, καὶ ἀπέθνησκον στραγγαλιζόμεναι μὲ τὰ σχοινία τῶν παραπετασμάτων. Αἱ Σουλτάναι, ἐπανερχόμεναι οἰκαδὲς, ἐξέβαλλον κραυγὰς τρομερὰς βλέπουσαι κενὰ τὰ λίκνα, καὶ ἐρεφόμεναι ὅπως ἐρωτήσωσι τὰς δούλας, ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως ἀπελάμβανον σιγὴν φρικώδη, ἥτις ἐσημαίνεν: — Ὑπάγε νὰ ζητήσῃς εἰς τοὺς

πόδας τοῦ θρόνου τὸ τέκνον σου!—Οἱ εὐνοῦχοι ἐντρομοὶ ἤρχοντο ν' ἀναγγεῖλωσιν εἰς τὰς εὐνοομένους, ἐξυπνησάσας ἀπὸ θόρυβου μακρυνόν, ὅτι αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀνεμόνοντο, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ προπαρσκευασθῶσι πρὸς τὸν θάνατον. Αἱ τρεῖς καδῖναι τοῦ Σελίμ, καταδικασθεῖσαι εἰς τὸν διὰ τοῦ βρόχου καὶ τοῦ σάκκου θάνατον, ἤκουον τὴν νύκτα τὰς λαισθίας κραυγὰς ἀλλήλων, καὶ ἐξέπνεον εἰς τὰ ὑπόγεια ὑπὸ τὰς σπασμωδικὰς χειράς τῶν βωδῶν. Θανάσιμοι ζηλοτυπία καὶ ἐκδικήσεις φρικώδεις ἐκαμνον ν' ἀντηχῶσι τὰ κιάσκια ἀπὸ στεναγμῶν καὶ κραυγῶν, αἵτινες μετέδιδον τὴν φρίκην εἰς ὅλον τὸ χαρέμιον. Ἡ Κιρκασία μήτηρ τοῦ Μουσταφᾶ κατεσπάραττε τὸ πρόσωπόν της Ῥοζολανῆς, αἱ ἀντίζηλοι εὐνοοῦμεναι ἐκολάριζον τὴν Σεκερμπουλί, ἡ σουλτάνα Ταρχάν ἔδλεπον ἀστράπτων ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τῶν πλασμάτων της τὸ ἐγχειρίδιον Μωάμεθ τοῦ Δ', ἡ πρώτη καδῖνα τοῦ πρώτου Ἀχμέδ ἔπνιγε μὲ τὰς ἰδίας αὐτῆς χεῖρας τὴν ἀντίζηλον δούλην, καὶ κατέπιπτεν ἔπειτα καὶ αὐτὴ κτυπηθεῖσα δι' ἐγχειριδίου εἰς τὸ πρόσωπον, ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Παδισάχ, ὠρυομένη ἐξ ὀδύνης καὶ λύσσης· αἱ ζηλότυποι καδῖναι ἀνέμενον ἀλλήλας εἰς τοὺς σκοτεινοὺς διαδρόμους, ἀπεκάλουν ἀλλήλας μὲ μεγάλας κραυγὰς «πωλημένα κρέατα», καὶ περιέβαλλον ἀλλήλας εἰς τὰς ἀγκάλας ὡς τίγρεις συγκατασπαρασσόμεναι τὸν τράχηλον καὶ τοὺς νεφροὺς μὲ τὰς αἰχμὰς ἐγχειριδίων φαρμακωμένων. Τίς οἶδε δὲ πόσοι φόνοι ἐξετελέσθησαν χωρὶς ποτὲ νὰ γνωσθῶσι, πόσαι δοῦλαι ἐπνίγησαν εἰς τὰς κρήνας, πόσαι ἐφρονεῦθον τυφθεῖσαι μὲ τὴν λαβὴν τῶν ὀπλῶν εἰς τοὺς μὴνιγγὰς, πόσαι διεσπαράχθησαν ἀπὸ τὸ κολμπατς τῶν εὐνοῦχων, καὶ πόσαι συνεθράσθησαν μεταξὺ τῶν σιδηρῶν θυροφύλλων συμπιεσθεῖσαι ὑπὸ τῶν χαλυβδίνων χειρῶν δέκα ἐκμανῶν ζηλοτύπων! Αἱ καλύπτραι ἀπέπνιγον τοὺς λυγμοὺς, τὰ ἄνθη ἀπέκρυπτον τὸ αἶμα, δύο σκιαὶ ἠφάνιζοντο εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν σκοτεινῶν δεινροστοιχιῶν φέρουσαι μαῦρόν τι πρᾶγμα· οἱ φρουροὶ τῶν πύργων, οἱ ἐπὶ τῆς ὄχτης τῆς Προποντίδος, ἤκουον ψόφον τινὰ, ὡς σώματος καταπίπτοντος εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὸ χαρέμιον ἐξηγείρετο πάλιν τὴν πρωΐαν, εὐώδες καὶ μειδιῶν, ὡς πάντοτε, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ ὅτι εἰς τῶν δισχιλίων αὐτοῦ θαλαμίσκων ἦτο κενός.

^{Ἐπειτα συνέχισα.}

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Ἡ Ἀμερικὴ, διὰ τοὺς μεγίστους ποταμοὺς αὐτῆς, οἵτινες καθιστῶσιν εὐκόλον τὴν μετακίνεσιν, ἐφαίνετο μᾶλλον τῆς Γαλλίας πρόσφορος εἰς τὴν χρῆσιν τῶν πυροκινήτων πλοίων. Καὶ τῷ ὄντι ἐκεῖ ἀνεφάνησαν ἐκ νέου μετὰ τὴν πρὸ χρόνων ἡδὴ λησμονηθεῖσαν ἀπόπειραν τοῦ Διονυσίου Παπίνου.

Ὁ Ἰάκωβος Οὐάττ εἶχε πρὸ τινος καταστήσει γνωστὴν ἐν Ἀγγλίᾳ τὴν διττὴν ἔχουσιν κίνησιν μηχανήν, ἐπέστη δὲ ὁ καιρὸς νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὴν ναυτιλίαν. Τῷ 1784 ὁ Ἀμερικανὸς μηχανοποιὸς Ἰωάννης Fitch ἐπαρουσίασεν εἰς τὸν στρατηγὸν Οὐάσιγκτωνά πρωτότυπον πλοίου ἔχοντος κώπας ἐκ τῶν συνήθων, ἃς ἐκίνει ὁ ἀτμός. Ὁ μηχανισμὸς οὗτος κατεσκευάσθη μετ' οὐ πολὺ εἰς μεγάλας διαστάσεις, ὁ δ' ἐφευρέτης ἀπεφάσισε νὰ ποιήσῃ δημοσίᾳ τὴν πρώτην δοκιμὴν, ἥτις ἐγένετο οὐ μακρὰν τῆς Φιλαδελφείας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Δελαουάρ κατὰ τὸ ὅρος τοῦ 1787. Ὁ Οὐάσιγκτων καὶ ὁ Βενιαμὴν Φραγκλῖνος, κατανοήσαντες ὅτι νὴν ἀφειρήνῃ ἠνοίγετο εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς προόδου, ἐθεώρησαν καλὸν νὰ συμμετάσχωσι τῆς δοκιμῆς μετὰ τινῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου καὶ ἐπέβησαν τοῦ πλοίου τοῦ Ἰωάννου Fitch. Ὅτε τὸ πλοίαριον τοῦτο ἐκίνησεν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοῦ, πάντες ἔμειναν ἄφωνοι ἐκ τῆς ἐκπλήξεως. Αἱ κώπαι ἐκείναι αἱ ἄνευ κωπηλατῶν κινούμεναι, ὁ ἐκ τοῦ μακροῦ σωλήνος ἀποθρόσκων καπνὸς, ἐφαίνοντο θαύματα, ἡ δ' ἐκπληξὶς ἐκορυφώθη ὅτε τὸ πλοῖον ἀνέπλευσε τὸν ποταμὸν προχωροῦν μετὰ ταχύτητος πέντε μιλίων καὶ ἡμίσεος τὴν ὥραν, ἐναντίον τοῦ ρεύματος.

Ἡ ἐπιτυχία ἦτο πλήρης. Ἑταιρία, ἥς προέστησαν ὁ Φραγκλῖνος καὶ ὁ σοφὸς ἀστρονόμος Rittenhouse, συνέστη ἐν Φιλαδελφείᾳ πρὸς ἐφαρμογὴν καὶ τελειοποίησιν τῆς νέας ἐφευρέσεως. Τῷ 1788 ὁ Ἰωάννης Fitch ἔλαβε παρὰ τῆς Ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως προνόμιον ἀποκλειστικῆς χρήσεως τῆς ἀτμοπλοίας εἰς πέντε Πολιτείας, συγχρόνως δὲ ἐθνικὸς ἔρκος παρέσχεν αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια πρὸς κατασκευὴν μεγάλης μηχανῆς. Ὁ Fitch ἀπεφάσισε νὰ συστήσῃ τακτικὴν ὑπηρεσίαν μετακομίσεως μεταξὺ Φιλαδελφείας καὶ Τρέντωνος, ἥτοι εἰς διάστημα ἑξ ἑως ἑπτὰ χιλιομέτρων, ἀλλ' ὅτε ἠθέλησε νὰ κατασκευάσῃ μεγάλην ἀτμομηχανήν, ἀπῆντησε προσκόμματα σχεδὸν ἀνυπέρβλητα. Συνεργάτας εἶχε σιδηρουργοὺς καὶ κλειθροποιοὺς ἀδεξίους, ὥστε καὶ τοὶ πολλὰς κατέβαλε προσπαθείας καὶ δαπάνας, ἡ μηχανὴ κατεσκευάσθη κακῶς καὶ παρέσχεν ἀποτελέσματα ἀτελῆ. Τὸ νέον ἀτμόπλοιον ἔπλευσε πολὺ χειρότερον τοῦ πρὸ αὐτοῦ δοκιμασθέντος. Τοῦτο ἤρκεσεν ὅπως πτοήσῃ οὐχὶ τὸν Fitch, ἀλλὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας αὐτὸν κεφαλαιούχους· οὗτοι μετὰ φρίκης ἔβλεπον δαπανώμενα τὰ χρήματα, τὴν δὲ ἐφεύρεσιν ὀπισθοδρομοῦσαν μᾶλλον ἢ προοδούσαν. Ἀλλ' ὅμως, χάρις εἰς τὴν συνδρομὴν νοσημόνων τινῶν ἀνδρῶν, ὁ Ἰωάννης Fitch ἠδυνήθη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔργον του, ὑποσχεθεὶς νὰ μεταποιήσῃ τὴν μηχανήν καὶ νὰ δώσῃ εἰς τὸ πλοῖον ταχύτητα ὀκτὼ μιλίων τὴν ὥραν.

Ἐν ἑτὸς μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην ὁ ἐφευ-

ρέτης ἦτο ἑτοιμὸς νὰ ἐκπληρώσῃ αὐτήν. Τὸ ἀτμόπλοιον ἐδοκιμάσθη ἐπισήμως ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. Ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου τῆς ἀναχωρήσεως εἶχε καταμετρηθῇ ἐν μίλιον, ἐκλονίσθησαν δὲ καὶ τὰ ὀρολόγια· τὸ πλοῖον ἐξετέλεσεν ἀκριβῶς τὸν πλουν. Μετ' ὀλίγον ἐγένετο δοκιμὴ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πλήθους, τῇ προστασίᾳ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Πενσυλβανίας, ὅστις ἀνεπέτασεν ἰδίᾳ χεὶρὶ τὴν σημαίαν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τοῦ Ἰωάννου Fitch.

Μετὰ τὴν τοιαύτην ἐπιτυχίαν, τίς θὰ τὸ πιστεύσῃ; ὁ μηχανικὸς ἔπαυσεν αἰφνης ὑποστηρίζομενος καὶ ἐπιδοκιμαζόμενος. Ἐξ ἀνεξηγήτου μωρίας οὐδεὶς ἐπίστευεν εἰς τὴν εὐδοκίμησιν τῆς νέας ἐφευρέσεως· ὁ Fitch ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ὡς ἄνθρωπος ἄμοιρος πρακτικοῦ νοῦς, δυσπιστίαν δὲ ἐνέπνεεν ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτοῦ λέγοντος ὅτι τὸ πλοῖόν του «θα διαπλεύσῃ ποτὲ τὸν Ἀτλαντικόν».

Ἐν τούτοις ὁ Fitch τῇ συνδρομῇ ἐνὸς τῶν πιστοτέρων φίλων του, τοῦ ἱατροῦ Θόρντων, ἐτελειοποιεῖ ἀδιαλείπτως τὸ σύστημά του. Τὴν 11 Μαΐου 1790, πνέοντος ἐναντίου ἀνέμου, τὸ ἀτμόπλοιον ἔπλευσε ἀπὸ Φιλαδελφείας εἰς Burlington μετὰ ταχύτητος ἑπτὰ μιλίων τὴν ὥραν. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ λαμπρὸν τοῦτο ἀποτέλεσμα ἔσχυσεν νὰ πείσῃ τοὺς δυσπιστοῦντας. Ὑπὸ οἰκονομικὴν ἔποψιν, ἐκ τῶν γενομένων δαπανῶν, οὐδὲν εἶχε προκύψει κέρδος. Οἱ μέτοχοι τῆς ἐπιχειρήσεως ἐνόμισαν ὅτι δὲν ὤφειλον νὰ βοηθήσωσιν ἐπὶ πλέον τὸν ἀτυχῆ Ἰωάννην Fitch. Μάτην ὁ ἐφευρέτης ἐν τῇ ἀπογνώσει του ἀνέκραζεν ὅτι μιᾶς ἔτι ἐδεῖτο οὐσίας, ὅτι τὸ ἔργον ἦτο ὥριμον καὶ ἡ ἐπιτυχία βεβαία, ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα, καθ' ἣν τὰ ἀτμόπλοια ἤθελον διαπλεῖν τὸν Ἀτλαντικόν. Πάντες τὸν ἐχλεύαζον καὶ τὸν ἀπεκάλουν φρενοβλαβῆ. Ὁ Ἰωάννης Fitch οὕτω παραγνωρισθεὶς καὶ ἐγκαταλειφθεὶς, ἀπεφάσισε νὰ καταλίπῃ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ μεταβῇ εἰς Γαλλίαν.

Ἐν ἑτὶ 1792 ὁ Ἀμερικανὸς μηχανικὸς ἀπεβιβάσθη εἰς Lorient. Καίτοι ἔχων συστατικὸν τοῦ ἐν Φιλαδελφείᾳ προξένου τῆς Γαλλίας, ὅστις εἶχεν ἀναγγεῖλει τὴν νέαν ἐφεύρεσιν εἰς τὴν κυβερνήσιν του, ὁ Fitch ἐνεφανίζετο ἐπὶ σκηνῆς ἡκιστα προσφόρου εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἀνακαλύψεις, καθόσον αἱ ταραχαὶ τοῦ πολέμου ἐπλήρουν αὐτήν. Ἐν τούτοις εἰς τὰς ὕψεις τοῦ Fitch ἔλαμψεν ἀμυδρά τις ἐλπίδος ἀκτίς. Ἐν Φιλαδελφείᾳ εἶχε γνωρίσει τὸν Brissot, μέλος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὅστις ἔγινε φίλος καὶ προστάτης αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ προστάτης οὗτος ἐκαρτομήθη τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1793. Ὁ ἐφευρέτης, ἔρμους καὶ ἄνευ πόρων, ἐπέστρεψεν εἰς Lorient, εἰς τοιαύτην δὲ εἶχε περιέλθῃ δεινὴν ἀνέχειαν, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ ἐπαιτήσῃ τὸν ναυλὸν του παρὰ τοῦ προξένου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν.

Ὁ Ἰωάννης Fitch εἶχεν ἀφιερώσει τὸν βίον του εἰς τὴν πραγματοποίησιν μιᾶς ἰδέας· ἀναγκασθεὶς νὰ παραιτήσῃ αὐτήν, ἐθεώρησεν ὅτι ἡ ζωὴ του οὐδὲν εἶχε λόγον, ἔκτοτε δὲ ἔγινε κατηφὴς καὶ ἐζήτησεν ἐν τῇ μέθῃ τὴν λήθην τῶν δεινῶν αὐτοῦ καὶ τῆς πενίας. Ἐσπέραν τινὰ, ἀπαυδήσας ἡδὴ, ἠκολούθησε μόνος τὴν ὄχθην τοῦ Δελαουάρ ποταμοῦ, θεωρήσας δὲ ἀπὸ τινος βράχου τὸ θέατρον τοῦτο τῆς παρελθούσης δόξης του καὶ καταρασθεὶς τὴν τεζωὴν καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ἐρρίφθη εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ἐπνίγη.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Fitch ἀπέθνησκεν, εἰς τῶν συμπολιτῶν του καὶ τῶν πρώην συνεταίρων του, ὁ Rumsey ἐναυάγει ἐν Ἀγγλίᾳ πειρώμενος καὶ αὐτὸς νὰ ἰδρύσῃ τὴν ἀτμοπλοίαν. Ἐτερος συμπολίτης τῶν δύο ἀτυχῶν τούτων ἀνδρῶν ἀνεδεικνύετο κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν, οὗτος δὲ ἦτο ὁ Ῥοβέρτος Φούλτων.

Πόσας ἐγέσθη πικρίας καὶ πόσα ἀπῆντησε καὶ αὐτὸς προσκόμματα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολυέργου αὐτοῦ καὶ βραχυτάτου βίου!

Ὁ Φούλτων, γεννηθεὶς ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Λανκάστερ ἐν Ἀμερικῇ τῷ 1765, ἠνδρόθη ἐν τῇ δυστυχίᾳ. Οἱ γονεῖς του ἦσαν πτωχοὶ ἱρλανδοὶ μετανάσται. Ἀπολέσας τὸν πατέρα του ἐν ἡλικίᾳ τριῶν ἐτῶν, ἔμαθε νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ νὰ γράφῃ, ἔπειτα δὲ ἐστάλῃ εἰς Φιλαδέλφειαν, ὅπου ἔγινε μαθητευόμενος παρὰ τινι χρυσοκόμῳ. Ὁ νέος Φούλτων, ἔκτακτον ἔχων κλίσιν πρὸς τὴν ζωγραφικὴν, διῆγε ζωγραφῶν εἰκόνας κατὰ τὰ διαλείμματα τῆς ἐργασίας, τοσοῦτον δ' ἐπρόδεδυσεν εἰς τὴν τέχνην ταύτην, ὥστε δεκαεπταετῆς μόλις ὢν, ἐπορίζετο δι' αὐτῆς τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Ὁ μέλλον δημιουργὸς τῆς ἀτμοπλοίας μετέβαινεν ἀπὸ πανδοχείου εἰς πανδοχεῖον, φέρων ἐπὶ τοῦ ὤμου τὰ χρώματα αὐτοῦ καὶ τοὺς χρωστήρας, καὶ ἐζωγράφει ἐπὶ τόπου σιτηνογραφίας καὶ εἰκόνας. Ἐγκαταστάς ἔπειτα ἐν Φιλαδελφείᾳ ὡς μικρογράφος, ἀπέκτησε φήμην καὶ ἐκέρδησεν ἐντὸς μικροῦ ποσότητος χρημάτων ἱκανήν, δι' ἧς ἠγόρασεν ἐν τῇ κομητείᾳ τοῦ Οὐάσιγκτωνὸς ἀγροκτήριον, ἐν ᾧ ἡ μήτηρ του ἔζησε κατὰ τὸ γῆρας της.

Τυχαίᾳ τις συνάντησις μεταβάλλει ἐνίοτε τὴν τύχην τοῦ ἀνθρώπου. Οὕτω συνέβη καὶ εἰς τὸν Φούλτων. Πλούσιός τις Ἀμερικανὸς, ὁ Σαμουήλ Σκόροβιτ, ἠγάπησε τὸν νέον ζωγράφον καὶ προσέφερεν αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα, ὅπως μεταβῇ εἰς Λονδίνον παρὰ τῷ φίλῳ του Βενιαμίν Οὐάττ, περιφύμῳ τότε ζωγράφῳ, ὅστις ἤθελε προθύμως ὑποστηρίξῃ τὸν νέον καλλιτέχνην.

Ὁ Ῥοβέρτος Φούλτων ἀνεχώρησεν. Ὁ Βενιαμίν Οὐάττ ὑπεδέχθη αὐτὸν ὡς φίλον, ἀλλ' ὡς ἐξ ἀνεξηγήτου ἰδιοτροπίας ὁ νέος ζωγράφος παρήτησεν αἰφνης τὴν ζωγραφικὴν καὶ ἐπεδόθη καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς μηχανικὰς σπουδὰς. Ἐπὶ οὕτω ἔτη διετέλεσεν ἐν τινι τεχνουργεῖᾳ τῆς Βιρμινγάμης ζωγραφῶν μηχανῶν, ἔπειτα δὲ ἐπανήλθεν

εις Λονδίνον, όπου συνήντησε τὸν συμπολίτην του Rumsay καταγινόμενον εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἀτμοπλοίας δοκιμὰς αὐτοῦ. Ἡ μηχανικὴ τέχνη ἦτο ὁ ἀληθὴς τοῦ Φούλτωνος προορισμός· ὁ νέος μηχανικός εἰργάσθη ἀλληλοδιαδόχως εἰς διάφορα ἔργα, ἥτοι εἰς σχέδια νέου συστήματος διοχετεύσεως, εἰς κατασκευὴν εἰδους ἀρότρου πρὸς ὄρυξιν ὄρεων καὶ μύλου πρὸς πρίσιν καὶ λείανσιν τοῦ μαρμάρου κτλ. Οὐδὲν τούτων ἐπέτυχεν ἐν Ἀγγλίᾳ.

Ὁ Φούλτων, ἐλπίζων βεβαίως νὰ εὕρῃ μείζονα ἐμφύχωσιν ἐν Γαλλίᾳ, μετέβη εἰς Παρισίους τῷ 1796. Ἐκεῖθεν ἐξέβη βλέμμα πρὸς τὴν πατρίδα του. Τὸ ἐμπόριον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἔπασχε δεινῶς ἐκ τῶν πολέμων, οἵτινες πρὸ τοσούτου χρόνου ἐμάστιζον τὴν Εὐρώπην· ἡ Ἀγγλία, χάρις εἰς τὴν ναυτικὴν αὐτῆς ὑπεροχὴν, ἐξήσκει τότε εἶδος τυραννίας ἐπὶ τοῦ κόσμου, ἐμποδίζουσα τὴν εἰς Γαλλίαν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων προϊόντων. Ὁ Φούλτων ἀπεφάσισε νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν πατρίδα του τῆς δουλείας ταύτης· διδαχθεὶς ἐν Ἀμερικῇ τὰς ἀρχὰς τῶν κουκέρων, ὁ μέγας οὗτος τοῦ Φραγκλίνου σύγχρονος ἐπεθύμει νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν καθιστῶν ἐλευθέρων τὴν θάλασσαν. Ὅπως ἐπιτύχῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἀνάγκη ἦτο νὰ ἐπιφέρῃ τραῦμα εἰς τὴν ναυτικὴν δύναμιν τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Φούλτων ἀνέλαβε τὸν ἄφροντα τοῦτον ἀγῶνα ἐνὸς μόνου ἀνδρὸς ἐναντίον ἑθνῶν ὁλοκλήρου, καὶ ἐπενόησε δύο φοβερά μηχανήματα, δυνάμενα νὰ καταστήσωσιν αὐτὸν κύριον τοῦ κόσμου, τὸ ὑποβρύχιον πλοῖον καὶ τὸ ναυκλάστρον, ἀπεφάσισε δὲ νὰ παραδώσῃ τὰ ὅπλα ταῦτα εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπως δι' αὐτῶν καταβάλῃ τὴν Ἀγγλίαν. Ἀλλὰ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ ἐμπαΐωσεν, ὡς θέλωμεν ἴδει κατωτέρω, ὁ Βοναπάρτης.

Κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1797 ἐγένοντο ἐν Παρισίοις ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα αἱ πρῶται δοκιμαί· ἐπρόκειτο νὰ διευθύνωσιν ὑποβρυχίως καὶ νὰ προκαλέσωσιν τὴν εἰς σημεῖον ὠρισμένον ἐκρηξὴν κιβωτίων πεπληρωμένων πυρίτιδος, ἥτοι ναυκλάστρον προωρισμένων ν' ἀνατινάσσωσι πλοῖα. Αἱ δοκιμαὶ αὗται ἦσαν λίαν δαπανηραί. Ὁ Φούλτων δαπανήσας ὅσα εἶχεν, ἐζήτησε συνδρομὴν παρὰ τοῦ Διευθυντηρίου. Ἡ ἀναφορὰ αὐτοῦ ἐστάλη εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὅπου ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ ἐκήρυξεν ἀπραγματοποίητον τὸ σχέδιον τοῦ ἀμερικανοῦ μηχανικοῦ. Ὁ Φούλτων μὴ θέλων νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν ἀδικαιολόγητον ταύτην ἄρνησιν, κατεσκεύασεν ὠραῖον σχέδιον τοῦ ὑποβρυχίου αὐτοῦ πλοίου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι τὸ φηλαφητὸν τοῦτο ἐπιχειρήμα, ἥθελε πείσει τοὺς μὴ πιστεύοντας. Τρία ἔτη παρήλθον εἰς διχθήματα ἀνωφελῆ καὶ εἰς ματαίας αἰτήσεις. Ὁ Φούλτων ἐστράφη πρὸς τὴν Ὀλλανδίαν, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἀπέτυχε. Κατεχόμενος ὅμως ὑπὸ τῆς ιδέας του, ἀπετόλμησε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἔρ-

γον του μόνος. Ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἐξήσεν ἄλλοτε ἐκ τῆς ζωγραφικῆς, ἔλαβε καὶ πάλιν τοὺς χρωστήρας του καὶ ἐξωγράφησε πανόραμα, τὸ ὁποῖον ἐκίνησε τὴν περιέργειαν ὁλοκλήρου τῆς πόλεως τῶν Παρισίων καὶ ἐπλήρωσε τὸ ταμεῖόν του. Τὰ χρήματα ταῦτα ὁ Φούλτων ἀφιέρωσε εἰς τὰς δοκιμὰς του, ἔπειτα δὲ πεποιθὼς εἰς τὸ ἔργον του καὶ εἰς ἑαυτὸν, ἀπετάθη πρὸς τὸν Βοναπάρτην, ἄρτι ἀναγορευθέντα ἰσόβιον ὕπατον. Ἡ κυβερνήσις, ἐπὶ τῇ εὐνοίᾳ ἐκθέσει τοῦ Volney, τοῦ Monge καὶ τοῦ Laplace, ἐχορήγησεν αὐτῷ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια. Τῷ 1800 εἶχε κατασκευάσει μέγα ὑποβρύχιον πλοῖον, ὅπερ ἐδοκιμάσθη ἐν Ἀβρῇ καὶ ἐν Ρουένῃ. «Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1801, λέγει ὁ L. Fignier, ὁ Φούλτων μετέβη εἰς Βρέστην ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου καὶ ἐξετέλεσεν εἰς τὸν λιμένα ἐκεῖνον πλείστα πειράματα ἥξει λόγου. Ἡμέραν τινα ἐβουθίσθη εἰς βάθος 80 μέτρων καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης μετὰ 20 μόνον λεπτά, διανύσας ἱκανὸν διάστημα, ἔπειτα δὲ βυθισθεὶς ἐκ νέου, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ σημεῖον ἀφ' οὗ εἶχεν ἀναχωρήσει. Τὴν 19 Αὐγούστου 1801 ἔμεινε πλέον τῶν τεσσάρων ὥρων ὑπὸ τὰ ὕδατα καὶ ἐξήλθεν εἰς ἀπόστασιν πέντε μιλίων ἀπὸ τοῦ σημείου τοῦ βυθισμοῦ».

Μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας ἐπανέλαβεν ἐν Βρέστη καὶ τὰς δοκιμὰς τῶν ναυκλάστρον. Τὸ σύστημα αὐτοῦ ἀπετέλει κιβώτιον χάλκινον περιέχον 100 λίβρας πυρίτιδος, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ ἀναφλέξῃ πυροδαίσιον εἰς ὠρισμένην στιγμήν. Τὸ κιβώτιον ἦτο δεδεμένον εἰς σχοινίον ἔχον τρία ἀκοντα μέτρων μῆκος, τὸ δὲ ἀναφλεκτικὸν μηχανήμα ἐνήργει ἐπὶ πλοιαρίου. Περιεῖχεν ἄρα πλήρη τὴν ἀρχὴν τοῦ νῦν ναυκλαστροφόρου πλοίου. Ὁ ἐφευρέτης ἀνετίναξε λέμβον ἐν τῷ λιμένι εὐρισκομένην, χειροκροτοῦντος τοῦ πλήθους, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἐκλύσει τὸ καινοφανὲς τῆς σπουδαίας ταύτης ἀποπείρας. Ὁ Φούλτων ἐπειράθη νὰ πλησιάσῃ ἀγγλικὰ τινα πλοῖα περιπλέοντα οὐ μακρὰν τῆς παραλίας, ἀλλ' ἀπέτυχε, καὶ μεγάλως ὡς ἐκ τούτου δυστηρέστησε τὸν πρῶτον ὕπατον.

Ὁ Βοναπάρτης ὑπέικων εἰς τὰς παλαιὰς συνηθείας, οὐδεμίαν ἀπέδιδε σπουδαιότητα εἰς τὰς νέας ἐφευρέσεις τοῦ Ἀμερικανοῦ μηχανικοῦ, οὐδ' ἔλαβε καὶ τὸν κόπον ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐπανειλημμένας αὐτοῦ ἀναφοράς.

Ὁ Φούλτων, ἀποκαμὼν ἐκ τοῦ ἐξαστοῦς τοῦτου ἀγῶνος, ὃν διεξῆγε χάριν κυβερνήσεως τυφλωτούσης, ἠτοιμάζετο ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ἀμερικὴν, ἀλλ' ὁ πρῶτος ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης Λίβινγκστον τὸν ἀπέτρεψε, προτείνας αὐτῷ ν' ἀναλάβωσιν ὁμοῦ τὴν λύσιν τοῦ μεγάλου προβλήματος τῆς ἀτμοπλοίας. Ὁ Φούλτων ἐμελέτησε τὸ ζήτημα τοῦτο μετὰ τῆς ἰδιαζούσης αὐτῷ ἐπιμελείας. Κατανοήσας ὅτι οἱ προκατοχοὶ του ἀπέτυχον δι' ἑλλειψιν ἰσχυρᾶς μηχανῆς, μετεποίησε τὴν μηχανή-

νὴν τῶν πρὸ αὐτοῦ δοκιμασθέντων πυροκινήτων πλοίων, καὶ κατασκευάσας μικρὸν σχέδιον πλοίου, οὗ τὰ πτερὰ ἐκινεῖντο διὰ μακροτάτης ἀλύσεως, ἐδοκίμασεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ παραποταμίου Ὠγρόνης πλησίον τῆς Πλουβιέρης. Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους, κατεσκεύασε τῇ βοηθείᾳ τοῦ Λίβινγκστον πλοῖον ἔχον τὸ αὐτὸ σύστημα, ἀλλὰ διαστάσεως πολὺ μεγαλειτέρας. Τὴν 9 Αὐγούστου 1803 τὸ ἀτμόπλοιον ἐπλευσεν ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα ἐπὶ παρουσίᾳ πολυαριθμῶν θεατῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ἦσαν ὁ Bougainville, ὁ Bossut, ὁ Carnot καὶ ὁ Perier, ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Τὸ πλοῖον ἐπροχώρησεν ἐναντίον τοῦ ρεύματος μετὰ ταχύτητος 1,6 μέτρου τὸ δευτερόλεπτον.

Εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο πείραμα μόλις ἐδόθη προσοχή· οἱ Παρισινοὶ, ἐπηρμένοι ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων νικῶν τοῦ Βοναπάρτου, μετ' ἀδιαφορίας ἔβλεπον τὸ πλοιαρίον τοῦ Φούλτωνος, τὸ ὁποῖον ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἔμεινεν ἠγυροβολημένον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ Σηκουάνα ἐν μέσοις Παρισίοις. Ὁ ἐφευρέτης ἀπετάθη καὶ δεύτερον πρὸς τὸν πρῶτον ὕπατον ζητῶν νὰ ὑποβάλῃ τὸ σύστημά του εἰς σπουδαίαν ἐξέτασιν. Ὁ Βοναπάρτης ἀπεκάλεσε τὸν ἐφευρέτην τυχοδιώκτην καὶ ἀγύρτην, οὐδένα ἄλλον ἔχοντα σκοπὸν ἢ νὰ τῷ ὑπεξαίρῃ χρήματα.

Ἀπίστευτος φαίνεται ἡ τοιαύτη τυφλωσις, ἀλλ' ὅμως εἶναι πᾶντα θετικώτατον. Εἰς τὰ Ἀπομνημονεύματα τοῦ στρατάρχου Μαρυὸν, δημοσιευθέντα τῷ 1857, ὑπάρχουσι πολύτιμοί τινες πληροφορίες περὶ τῆς ἀληθοῦς φύσεως τῶν μετὰ τὸ Φούλτωνος καὶ Βοναπάρτου σχέσεων.

«Ὁ ἀμερικανὸς Φούλτων, λέγει ὁ στρατάρχης Μαρυὸν, ἐσκέφθη καὶ ἐπρότεινε νὰ ἐφαρμόσῃ εἰς τὴν ναυτιλίαν τὴν ἀτμομηχανὴν ὡς κινητικὴν δύναμιν. Ὁ Βοναπάρτης, ὅστις ὡς ἐκ τῶν προλήψεων αὐτοῦ ἀντεφύετο κατὰ τῶν νεωτερισμῶν, ἀπέρριψε τὴν πρότασιν τοῦ Φούλτωνος. Ἡ πρὸς τὰ καινὰ ἀποστροφή του αὕτη προέκυπτεν ἐκ τῆς ἀνατροφῆς του ὡς πυροβολητοῦ... Ἀλλὰ ἐπιφυλακτικὴ σύνεσις δὲν σημαίνει περιφρόνησις πρὸς τὰς βελτιώσεις καὶ τὰς τελειοποιήσεις. Καὶ ὅμως εἶδον τὸν Φούλωνα παρακαλοῦντα νὰ γίνωσι δοκιμαὶ καὶ ζητοῦντα ν' ἀποδείξῃ τὰ ἀποτέσματα τῆς ἐφευρέσεώς του. Ὁ πρῶτος ὕπατος ἀπεκάλασεν αὐτὸν ἀγύρτην καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀκούσῃ. Παρενέβη δὲ, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ κλονίσῃ τὴν πεποίθησιν τοῦ Βοναπάρτου... ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑπολογίσῃ τις τί ἤθελε συμβῇ ἐὰν συγκατετίθετο νὰ φωτισθῇ... Τὸν Φούλωνα ἐπεμπεν ἡμῖν ὁ ἀγαθὸς τῆς Γαλλίας δαίμων. Ὁ πρῶτος ὕπατος, κωφεύσας εἰς τοὺς λόγους αὐτοῦ, ἀπεσόβησε τὴν τύχην».

Ὁ Φούλτων ἀνεχώρησεν ἐκ Γαλλίας, μετὰ παρέλευσιν δὲ τεσσάρων μόλις ἐτῶν, ἥτοι τῷ 1807, τὸ ἀτμόπλοῖόν του Clermont ἐπεχείρει ἤδη τὸν

πρῶτον αὐτοῦ πλοῦν εἰς Νέαν Ὑόρκην καὶ καθιέρου ὀριστικῶς τὴν ἀτμοπλοίαν. Τὸ Clermont εἶχε χωρητικότητα 150 τόννων καὶ ἀτμομηχανὴν 18 ἵππων δυνάμεως.

Ὅτε ὁ Φούλτων ἐπέβη τοῦ πλοίου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ἤκουσε περὶ αὐτὸν ἐκφερομένους ἐμπαιγμοὺς εὐθήεις καὶ ἀπειλητικὰς κραυγὰς ὑπὸ πλήθους ἀμαθοῦς καὶ ἐχθρικοῦ. Ἀλλ' αἴφνης, ὡς ἐκίνησε τὸ ἀτμόπλοῖον, ἐνθουσιασμοῦς ἀπερίγραπτος κατέλαβε τοὺς πάντας καὶ ἐξεδηλώθη δι' ἐπευφημιῶν, χάριν τῶν ὁποίων ὁ ἐφευρέτης ἐλησμόνησε τὰς προτέραις ὕβρεις. «Ἀνδρες τινὲς ἄμοιροι πάσης παιδείας καὶ ἀδικοφροσύνης, ἐξεσπενδόνιζον ἔτι χυδαίους τινὰς ἀστεϊσμοὺς, ἀλλ' ἐπὶ τέλους περιέπεσαν εἰς ἄκραν ἀθυρίαν, οἱ δὲ πολλοὶ, βλέποντες τὸν θρίαμβον τοῦτον τῆς μεγαλοφυΐας, δι' ἀκρατήτων χειροκροτημάτων ἐξεδήλωσαν τὸν θαυμασμόν αὐτῶν».

Μετὰ τινὰς ἡμέρας, ὁ Φούλτων ἀνήγγειλε διὰ τῶν ἐφημερίδων ὅτι προετίθετο νὰ συστήσῃ ὑπηρεσίαν τακτικὴν μετακομίσεως ἐπὶ τοῦ Οὐδσωνος ποταμοῦ μετὰ Νέας Ὑόρκης καὶ Ἀλβανύ. Τὸ Clermont διήνυσεν 120 χιλιόμετρα εἰς τριάκοντα δύο ὥρας.

Οὐδεὶς ἐπιβάτης ἐτόλμησε νὰ συνοδεύσῃ τὸν Φούλωνα κατὰ τὸν ἀνάπλου. Κατὰ τὸν κατάπλου προσήλθεν εἰς· «ἦτο, λέγει ὁ Fignier, ἐν τῇ ἀξιολόγῳ αὐτοῦ ἱστορίᾳ τῶν ἀτμοπλοίων, Γάλλος ὀνομαζόμενος Andrieux, ὅστις κατόκει τότε ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ. Οὗτος ἐπιβάς τοῦ πλοίου ὅπως κανονίσῃ τὰ τοῦ ναύλου, εὗρεν ἐν αὐτῷ ἓνα μόνον ἄνδρα γράφοντα ἐν τῷ κοιτωνίσκῳ. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἦτο ὁ Φούλτων.

— Δὲν ἔχετε, εἶπεν ὁ Γάλλος, σκοπὸν νὰ καταβῆτε εἰς Νέαν Ὑόρκην μετὰ τὸ πλοῖόν σας;

— Ναί, ἀπάντησεν ὁ Φούλτων, θὰ προσπαθῶ νὰ τὸ κατορθώσω.

— Θέλετε νὰ με δεχθῆτε εἰς τὸ πλοῖόν σας;

— Βεβαίως, ἂν ἔχετε ἀπόφασιν νὰ ὑποβληθῆτε μετ' ἐμοῦ εἰς τοὺς τυχόν παρουσιασθησομένους κινδύνους.

Ὁ Andrieux ἠρώτησε τότε ποία ἦτο ἡ τιμὴ τοῦ ναύλου, καὶ ἐπλήρωσεν ἑξὶ δολάρια.

Ὁ Φούλτων ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ σιωπηλὸς θεώρων, ὥστε ἄνθρωπος ρεμβόμενος, τὸ δοθὲν αὐτῷ ἀργύριον. Ὁ ἐπιβάτης ἐφοβήθη μήπως ἔσφαλε κατὰ τι.

— Δὲν μοι ἐζητήσατε τόσα; εἶπε.

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Φούλτων συνήλθε καὶ ἀτενίσας τὸν ξένον ἐδάκρυσε.

— Συγγνώμησάτε μοι, εἶπε, διὰ φωνῆς ἡλλοιωμένης, ἐσκαπτόμην ὅτι τὰ ἑξ ταῦτα δολάρια εἶναι ἡ πρώτη ἀμοιβὴ τῶν πολυχρονίων περὶ τὴν ἀτμοπλοίαν κόπων μου. Εὐχαρίστως δὲ, προσέθηκε, λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ ἐπιβάτου, ἤθελον προσκαλέσει ὑμᾶς νὰ συμπέστε μετ' ἐμοῦ φιάλην οἴνου εἰς μνημόσυνον τῆς στιγμῆς ταύτης, ἀλλ'

εἶμαι τόσον πτωχός, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ σᾶς τὴν προσφέρω».

Ἡ ἐν ταῖς Ἰνωμέναις Πολιτείαις δημιουργία τῆς ἀτμοπλοῦας, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐν τῶν μεγίστων συμβάντων τῆς ἱστορίας, εἶναι δὲ ἔργον τοῦ Ῥοβέρτου Φούλτωνος, ὅστις μέχρι τοῦ τέλους τοῦ βίου του ἠγωνίσθη ὑπὲρ τῆς προόδου. Τῷ 1814 κατεσκευάσε χάριν τῆς Ἀμερικανικῆς κυβερνήσεως ἀτμοδρόμονα μέγιστον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθότι εἶχε 145 ποδῶν μῆκος. Ὁ ἐφευρέτης δὲν εἶδεν αὐτὸν ἐν ἐνεργείᾳ. Ἐπανερχόμενος ἐκ Τρέντωνος, πρωτεύουσος τῆς Νέας Ἰερσέη, ὅπου ἐξεδικάσθη ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ συνεταίρου του Λιδιγκστώνος δίκη, κατελήφθη ἐπὶ τοῦ Οὐδσωνος ὑπὸ δριμυτάτου ψύχους, καὶ ἀπέθανε τὴν 24 Φεβρουαρίου 1815 πεντηκοντούτης μόλις, συνεπείᾳ σφοδροῦ πυρετοῦ. Τὸ συνέδριον τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης ἐπενηγόρευσε τριάκοντα ἡμέρας ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πολίτου.

ΕΛΙΖΑ Σ. ΣΟΤΤΕΡ

ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΕΔΙΣΩΝ

ἐν Μένλο-πάρκ.

Τὸ Μένλο-πάρκ εἶνε μικρὸς σταθμὸς ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ γραμμῇ τῆς Πενσυλβανίας, ἀπέχων δυτὴν περίπου λεύγας τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἐνταῦθα ἀποκατέστη πρὸ πενταετίας ὁ Ἑδίσων, ἀναγκασθεὶς νὰ καταλίπῃ τὴν πενιχρὰν ἐν τῇ μεγαλοπόλει κατοικίαν του, ἔνθα αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ διεκόπτοντο κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὑπὸ πολυαριθμῶν περιέργων, οἵτινες τὸν ἐπεσκέπτοντο.

Τὸ ὅλων τῶν κατοίκων τοῦ Μένλο-πάρκ ἀνέρχεται εἰς διακοσίους περίπου, ὧν οἱ πλεῖστοι εἰσὶν ἐργάται τοῦ Ἑδίσων μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των. Πάντες δὲ οὗτοι εἰσὶν ὀλοφύχως ἀφωσιωμένοι εἰς τὸν ἀρχηγόν των, οὕτως παροικιῶδης εἶνε ἡ ἀγαθότης καὶ ἡ προσήνεια.

Τὸ κατὰστημα, ἐν ᾧ ἐργάζεται ὁ Ἑδίσων, εἶνε πάντοτε κατὰφωτον ἐκ μυρίων φώτων ἠλεκτρικῶν. Ἐν τῇ ἐργασίᾳ αὐτοῦ ὁ διάσημος ἐφευρέτης φαίνεται ὅτι παρεδέχθη τὸ σύστημα τῶν ἀλχημιστῶν, ἐργαζόμενος κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν νύκτα. Εἶνε δὲ τοσοῦτον δεδομένος εἰς τὰ ἔργα του, ὥστε πολλάκις συμβαίνει, ἀρχίσας πείραμά τι μετὰ τοῦ ἀρχιεργάτου αὐτοῦ, νὰ ἐξακολουθήσῃ αὐτὸ μετὰ ἐμμονῆς ἀκαταβλήτου καὶ ἀπερισπάστου ἐπὶ ὅλας εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, μὴ διακόπτων οὔτε στιγμὴν οὐδὲ ἀφίπων τὴν ἐργασίαν, εἰ μὴ κατανικώμενος ὑπὸ τοῦ ὕπνου ἢ τῆς πείνης, ἀφοῦ ἀνθρώπος ὢν καὶ αὐτὸς ὑπέκειν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.

Τὰ ἐργαστήσια αὐτοῦ ἐν Μένλο-πάρκ εἶνε πλήρη μηχανῶν καὶ σκευῶν νεωτάτης ἐφευρέσεως, ὑπάρχει δ' ἐν αὐτοῖς καὶ πλήρης συλλογὴ πάντων τῶν ὑπαρχόντων χημικῶν στοιχείων καὶ σκευασίων, ὅπως οὕτω ὁ ἐφευρέτης ἔχη πάντοτε πρόχειρον

πάν ὅ,τι ἤθελε χρειασθῇ δι' οἰονδήποτε αὐτοῦ πείραμα.

Τοιοῦτον εἶνε τὸ ἐργαστήριον τοῦ μεγαλοφυοῦς Ἀμερικανοῦ, τοῦ Μάγνου τοῦ Μένλο-πάρκ, ὡς τὸν ὀνομάζουσιν, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἔτι ἔτων μόλις ἠδύνατο νὰ συττραφῇ ἐντὸς τῆς μικρᾶς του τρύπας ἐν τῷ μεγάλῳ ἡπειρωτικῷ σιδηροδρόμῳ, ἔνθα ἐπώλει τὰς ἐφημερίδας του, καὶ ὅπου τὰς ἐργασίας αὐτοῦ διέκοψεν ἡ αἰφνιδία ἀνάφλεξις ποσότητος τινὸς φωσφόρου, ἐξ ἧς ἐπυρπολήθη ὁ λόκληρος ἡ ἀμαξοστοιχία.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Φιλοσοφικὴ ἀπάντησις.

— Ἀπὸ τὴν τελευταίαν συνάντησίν μας, φίλτατε, εὐρίσκω ὅτι ἤρχισατε ὀλίγον νὰ ἀσπρίζετε.

— Ἄ, δὲν εἶνε τίποτε! Ὀλίγη σκόνι ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ζωῆς.

Ὁ κ. Κ* * συναντᾷ ἕνα τῶν φίλων του.

— Ἄ! λέγει οὗτος, πηγάζεις βέβαια εἰς τῆς Κ*: Χ* ;

— Ἐπήγαινα τῶντι νὰ τῆς κάμω ἐπίσκεψιν, ἀποκρίνεται ὁ ἄλλος. Εὐτυχῶς ἐνθυμήθηκα ἐγκαίρως ὅτι σήμερον μένει 'ς τὸ 'σπῆτι... καὶ ἀνέβαλα τὴν ἐπίσκεψιν δι' αὐριον.

Ἀφορισμὸς γαστρονόμου.

Τὰ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ γεύματός παρκατιθέμενα τρώγει τις διὰ νὰ ζήσῃ.

Τὰ κατόπιν τούτων τρώγει—διὰ νὰ φάγῃ.

Τὰ ἐπιδόρπια τρώγει—διὰ νὰ πῇ.

— Προσερχόμενός τις εἰς τὴν θυρίδα λεωφορείου ἐρωτᾷ :

— Γεμάτη εἶνε ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε ;

— Ὅχι, ἀπαντᾷ φωνὴ τις ἔσωθεν, ὅχι, ἔνας κοῦκκος λείπει μοναχὰ, εἰσέλθετε.

Αἱ γυναῖκες αἱ ψιμυθίζόμεναι φέρουσιν ἐρυθρόν τὸ πένθος τῆς ἀνθρωπότητός των.

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

* * Ἡ δυστυχία εἶνε σκληρὸν σφυρίον, τὸ δ-ποῖον ἐνῶ κτυπᾷ διαπλάττει τὸν χαρακτῆρα.

* * Τοῦτο τὸ κοινὸν μὲ τοὺς δρόμους ἔχουσιν οἱ δικηγόροι, ὅτι οἱ συντομώτεροι εἶνε καὶ οἱ καλλίτεροι.

* * Τὸ παραμικρὸν πρᾶγμα δύναται νὰ μᾶς παρηγορήσῃ, διότι καὶ τὸ παρμικρὸν δύναται νὰ μᾶς λυπήσῃ. (Πασχάλ).

* * Αἱ γνώσεις, ὡς ἀπεκτησάμεν, δὲν πρέπει νὰ μένουν ἄτακτοι καὶ συγκεχυμένοι ἐν τῷ πνεύματι

ἡμῶν· ἀφείλομεν νὰ εἰξεύρωμεν τί γνωρίζομεν, ὅπως ἐν ἀνάγκῃ κάμνωμεν χρῆσιν αὐτῶν. (Λέι-βνιτς).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ μέγας μελοποιὸς Μο-zaart συνήνου ἐν ἑαυτῷ τὰς παραδοξοτέρους ἀντιθέσεις χαρακτῆρος· νῦν μὲν θορυβώδης, ἄλλοτε μελετηρὸς καὶ σιωπηλὸς, ἄλλοτε παίκτης ἐμπαθῆς καὶ ἄλλοτε ἀφωσιωμένος ὅλος εἰς τὴν ἐργασίαν, εἶχε πάντοτε τὰ αἰσθήματα εὐγενῆ καὶ ἐξέφραζεν αὐτὰ μεθ' ὅλης τῆς ἀφελείας τῆς περιπαθοῦς καρδίας του. «Μ' ἀγαπᾶτε πολὺ ;», ἔλεγε παιδίον ἔτι πρὸς πάντα ἐρχόμενον εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ πατρός του· ἐὰν δὲ ἐβράδυνε νὰ δοθῇ αὐτῷ καταφατικὴ ἀπάντησις, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπληροῦντο ἀμέσως δακρύων. Ἐν τούτοις μετὰ τῆς υπερβολικῆς ταύτης εὐαισθησίας συνήνου μεγάλῃν κλίσιν πρὸς τὰς θετικὰς ἐπιστήμας. Ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον εἶδον αὐτὸν νὰ καλύπτῃ τοὺς τοίχους καὶ τὰς τραπέζας δι' ἀριθμῶν καὶ σχημάτων γεωμετρικῶν. Ἀλλ' ἡ εἰς τὴν ὁδὸν ταύτην παρεκδρομὴ του ὑπῆρξε βραχυχρόνιος, διότι ταχέως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν προσφιλεῖ αὐτῷ μουσικὴν. Μιᾶ τῶν ἡμερῶν ἐδώρησαν αὐτῷ μικρὸν βιο-λίον ἀνάλογον πρὸς τὸ ἀνάστημά του· ἀμέσως δὲ ἤρχισε μόνος καὶ κρυφίως νὰ γυμνάζεται εἰς τὸ ὄργανον. Μετὰ τινα καιρὸν ὁ Wengl, διάσημος τότε βιολιστής, ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ πατρός του, ἱκανωτάτου καὶ τούτου μουσικοῦ, εἰς ὃν προσέτεινε νὰ δοκιμάσῃ τινὰς τριωδίας, ὡς εἶχε συνθέσει. Ὁ μικρὸς Mozart ἐζήτησεν εὐθὺς νὰ ἀναθέσῃ καὶ εἰς αὐτὸν ἐν μέρος· ἀλλ' ὁ πατήρ του ἠθέλησε νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ, ἐκείνου δ' ἐπιμένοντος τὸν ἐπέπληξε. Τότε τὸ παιδίον ἤρχισε νὰ κλαίῃ, λέγον ὅτι διὰ νὰ παίξῃ δευτερεύον τι μέρος δὲν ἦτο ἀπαραίτητον νὰ εἶνε ἐξοχος μουσικός. — «Λοιπὸν, τοῦ λέγει τότε ὁ πατήρ του, παῖξε, ἀλλὰ ὅπως διόλου σιγᾷ, διότι ἐὰν ἀκουσθῇς, θὰ σὲ διώξωμεν». Ἡ τριωδία ἤρχισεν, οἱ δὲ ἐκτελοῦντες αὐτὴν ἔβαλον κραυγὴν ἐκπληξέως ἀκούσαντες τὸ παιδίον εὐθὺς εἰς τὴν πρώτην φωνὴν νὰ ἐκτελῇ ὅχι μόνον τὸ μέρος τοῦ δευτέρου βιολίου, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ πρώτου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διὰ τῆς ἐμφύτου αὐτῷ μεγαλοφυΐας τὸ παιδίον προσφωκισθὲν ὅλους τοὺς κανόνες τῆς ἀρμονίας. Ἦτο ἐξαετὴς μόλις ὅτε ἐπειράθη νὰ συνθέσῃ μελωδίαν τινά.—Τί κάνεις αὐτοῦ ; τοῦ εἶπεν ὁ πατήρ του βλέπων αὐτὸν νὰ μουντζουρώνῃ τεμάχιον χάρτου μουσικῆς.—Συνθέτω μίαν μελωδίαν, καὶ κοντεύω νὰ τελειώσω τὸ πρῶτον μέρος.—Γιὰ δεῖξέ μας τὸ ἀριστούργημά σου.—Ὅχι, δὲν ἐτελειώσεν ἀκόμη! Ἀλλ' ὁ πατήρ ἀρπάζει ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ υἱοῦ του τὸ μελανωμένον χαρτίον, ἐφ' οὗ ῥίπτει βλέμμα περίεργον. Ἀφ' οἱ ὀφθαλμοὶ του διαστέλλονται ἐκπληκτοί, μειδίαμα χαρῆς καὶ ὑπερηφανείας πατρικῆς κα-

ταυγάζει τὸ πρόσωπόν του, τείνων δὲ τὸ χαρτίον εἰς ἕνα τῶν φίλων τοῦ ἐκεῖ παριστάμενον· «Ἴδὲ, τὸν λέγει, τί σύνθεσις καὶ πόσον καλῶς ἐτήρησε τοὺς κανόνες !»

Ἀπίθανος δὲν πρέπει νὰ φανῇ εἰς οὐδένᾳ ἡ ἐορτὴ, τὴν ὁποίαν θέλομεν ἀναφέρει κατωτέρω, οὐδ' ὅτι ἐγένετο σιωπηλὴ καὶ ἀθόρυβος, διότι οἱ ἐορτάσαντες αὐτὴν ἦσαν πάντες κωφάλαλοι. Ἄν ἔλειπον αἱ εὐφημῖαι, ἀνεπλήρουν ὁμῶς αὐτὰς ἀναρροὶ κραυγαὶ λίαν ἐκφραστικαί.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐν Παρισίοις διακείμενους κωφάλαλοι, ζωγράφοι καὶ γλύπται, φιλόλογοι, ποιηταί, ὑπάλληλοι καὶ τεχνίται εἶχον συνέλθει τελευταῖον ἐν μεγάλῳ τινὶ ἐστιατορίῳ τῶν Παρισίων, ἵνα ἐορτάσωσι τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεως τοῦ ἀββᾶ de l'Epée, τοῦ πρώτου διοργανωτοῦ τῶν σχολείων τῶν κωφάλαλων.

Ἡ διὰ χειρονομιῶν γλῶσσα αὐτῶν ἐτελειοποιήθη ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ συμπόσιον δὲν ἐστερήθη οὐδεμίαν τῶν διασκεδάσεων, ὅσας παρέχουσι παρόμοιαι πανηγύρεις. Ἀπηγγέθησαν κατὰ τὰ ἐπιδόρπια λόγοι λίαν χειροκροτηθέντες. Νέος δὲ τις ποιητὴς ἀπήγγειλε μετ' αἰσθήματος κατὰθέλξαντος τὴν ὁμήγεριν ποίημά τι αὐτοῦ, ὅπερ μάλιστα καὶ ἐτιτλοφόρησεν «Ἡ Αἴμνη», μηδὲ ὅπως πτοηθεὶς μὴ κατασυντριβῇ ὑπὸ τῆς ἀναμνήσεως τῆς δμωνύμου ὥδης τοῦ Ἀμαρτίνου. Κατόπιν γηραιὸς τις καὶ πολιοῦρις κωφάλαλος ἠρμήνευσε διὰ μιμνήσεως ἐρῶν, ἃν αὐτὸς ἐπενόησε, διάφορα ἔσματα.

Τέλος δὲ, ἀναπετασθείσης αὐλαίας τινὸς, εἰς τὸ βῆλος τῆς αἰθούσης ἐφάνη σκηνὴ προχείρως κατεσκευασμένη, ἐπὶ τῆς ὁποίας κωφάλαλοι κλίσαν ἔχοντες πρὸς τὸ θέατρον παρέστησαν τὸν «Κατὰ φαντασίαν ἀσθενῆ», μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας χειροκροτούμενοι ὑπὸ τῶν ἄλλων θεατῶν.

Αἱ ἐφημερίδες τῆς Καλιφορνίας ἀναφέρουσιν ὅτι ἐν San-Francisco παρουσιάσθη πρὸ τινος ἡ πρώτη γυνὴ δικηγόρος, ἀναλαβούσα τὴν ἐνώπιον τῶν ἐνόρκων ὑπεράσπισιν ἀνθρώπου κατηγορουμένου ἐπὶ φόνο.

Ἡ δικηγόρος, κυρία Γόρδων τὸ ὄνομα, ἦτο μελανέμων, ἔχουσα ὡς μόνον κόσμημα ῥόδον ἐν τῷ στήθεστί της αὐτῆς. Ἡ εἰς τὸ δικαστήριον ἐσθρὸς αὐτῆς συνεκίνησεν ὅλον τὸ ἀκροατήριον, ἀλλ' ἡ κ. Γόρδων προσεποιήθη ὅτι οὐδεμίαν ἔδωκε προσοχὴν. Τὴν μακρὰν αὐτῆς ἀγόρευσιν διέκοψαν πολλάκις αἱ ζωηραὶ εὐφημῖαι τοῦ ἀκροατηρίου, παρὰ τὰς αὐστηράς ἐπιτιμήσεις τοῦ προέδρου. Ὅτε δ' ἐν τέλει τὸ δικαστήριον ἐξέδωκεν ἀθωωτικὴν ἐτυμηγορίαν, ἐνθουσιώδεις πάλιν ἐξεβράγησαν αἱ εὐφημῖαι τῶν ἀκροατῶν. Εἶνε δὲ οὐ μόνον εὐχλωττος δικηγόρος ἡ κ. Γόρδων, ἀλλὰ καὶ νέα καὶ ὡραία, καὶ λέγουσιν ὅτι κατεγοήτευσε τὸ δικαστήριον.

Γνωστὴ εἶνε ἡ ἰδιοτροπία τῶν Ἀγγλῶν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς γνωστοποιήσεις των. Ἰδοὺ μία

τοιαύτη, κατὰ τὸ βιβλικὸν γεγραμμένη ὕψος, ἥτις δὲν εἶνε ἐκ τῶν ἡττον ἀξιοπεριέργων :

«Ὅταν ὁ Ἰωσήφ εἶδε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐρρίφη εἰς τὰς ἀγκάλας τῶν καὶ ἐπὶ μακρὸν ἠσπάζετο αὐτοὺς περιπαθῶς.

«Καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς· Πῶς ἔχει ὁ πατήρ μου Ἰακώβ ;

«Καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, ὅτι καλῶς ἔχει.

«Καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰωσήφ· Ἔχει ἀκόμῃ καλὴν ὄρεξιν ;

«Καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ : Βέβαια, διότι καθ' ἐκάστην προγευματίζει εἰς τὸ «Κοσμοπολιτικὸν Ξενοδοχεῖον», ὅπου μὲ δύο μόνο σελίνια τρώγει ποικιλίαν ἐξαιρέτων φαγητῶν, ἅτινα εἶνε ἐκ τῶν καλλιτέρων ἀφ' ὧσα παρασκευάζουσιν εἰς ὅλην τὴν Μεγάλην Βρετανίαν».

«Γνωστὸν ὅτι ἐν Ῥωσίᾳ, ὡς καὶ ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀμερικῇ, ἡ ἐθιμοταξία δὲν ἀπογορεύει εἰς τὰς γυναικας τὸ κάπνισμα· ἀλλ' ἀγνοοῦσιν ἴσως οἱ πολλοὶ πόσον ἡ χρῆσις τοῦ καπνοῦ ἐπεξετάθη παρὰ τῷ ὠραίῳ φύλῳ ἐν Ῥωσίᾳ. — Ἰδοὺ μικρὸν τοῦτου δεῖγμα.

Κατ' αὐτὰς, γράφει κυρία τις εἰς τὸν «Κήρυκα» τῆς Πετροπόλεως, ἔλαβον εἰσιτήριον πρῶτης θέσεως διὰ Μόσχαν, καὶ ἠθέλησα νὰ εἰσέλθω εἰς ἀμαξάν ὠρισμένην μόνον διὰ κυρίας. "Αὐα ἀνοίξασα τὴν θυρίδα ὀπισθοχωρῶ ἀποπνιγείσα· δέκα κυρία, καθήμεναι ἐν τῇ ἀμαξῇ, ἐκάπνιζον πᾶσαι. Ἡρώτησα τὸν ὑπάλληλον τῆς ἀμαξοστοιχίας ἐάν δὲν ὑπῆρχέ τις ἀμαξά διὰ τὰς κυρίας, εἰς ἣν νὰ ἀπηγορεύετο τὸ κάπνισμα· ἀλλὰ τοιαύτη δὲν ὑπῆρχεν. "Ὅθεν ἠναγκάσθην νὰ καταφύγω εἰς μίαν ἐκ τῶν κοινῶν ἀμαξῶν, ἐν αἷς δὲν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς ἀνδρας νὰ καπνίζωσι.

«Ἐπὶ ἐνὸς τετραγωνικοῦ χιλιόμετρον ἀναλογοῦσιν ἐν Βελγίῳ 188 κάτοικοι, ἐν ταῖς Κάτω Χώραις 122, ἐν Ἀγγλίᾳ 111, ἐν Ἰταλίᾳ 95, ἐν Γερμανίᾳ 79, ἐν Γαλλίᾳ 70, ἐν Αὐστρίᾳ 60, ἐν Δανιμαρκίᾳ 51, ἐν Ρουμανίᾳ 41, ἐν Σερβίᾳ 34, ἐν Ἑλλάδι 33, ἐν Τουρκίᾳ 26, ἐν Ῥωσίᾳ 14, ἐν Σουηδίᾳ 10 καὶ ἐν Νορβηγίᾳ 6 κάτοικοι.

«Κατὰ τὸ ἐσχάτως ἐκδοθὲν *Annuaire de la presse française* τοῦ 1880 ἐκ τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων τὴν μεγαλειτέραν κυκλοφορίαν ἔχει ἡ «Μικρὰ ἐφημερίς» (*Petit journal*). Ἡ ἐφημερίς αὕτη ἰδρύθη ἐν ἀρχῇ τοῦ 1863, ἐξεδίδε δὲ κατ' ἀρχὰς 80,000 φύλλον. Τῷ 1864, ὅτε ἤρξατο δημοσιεύουσα τὸ μυθιστόρημα τοῦ Pons du Terrail «Ἡ ἀνάστασις τοῦ Ροκαμβόλ», ἡ πώλησις τῆς ἀνῆλθεν εἰς 230,000, ἀργότερον δὲ ἠῤῥησεν εἰς 300,000, εἰς 400,000, εἰς 500,000. Σήμερον ὁ μέσος ὅρος τῶν πωλουμένων φύλλον τῆς «Μικρᾶς ἐφημερίδος» εἶνε 550,000-570,000· πολλάκις δὲ ἔνεκα ἐκτάκτων συμβαμάτων, ὡς λ. χ. ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Τρόμπαν, ἡ πώλη-

σις τῆς ἔφθασεν εἰς 600,000 φύλλον. Μετὰ τὸ «*Petit journal*» τὴν μεγαλειτέραν κυκλοφορίαν ἔχει τὸ «*Figaro*». Ὁ ταμίης τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἔχει κατ' ἔτος διαχειρίσιν 10,000,000 φράγ.

«Οἱ μεγαλότεροι σήμερον ζῶντες ζωγράφοι εἶνε ὁ Meissonier ἐν Παρισίοις, ὁ Mentzel ἐν Βερολίνῳ, ὁ Mackart ἐν Βιέννῃ καὶ ὁ Malais ἐν Λονδίνῳ. Τὸ περιεργον δὲ εἶνε ὅτι καὶ τῶν τεσσάρων τὰ ὀνόματα ἀρχίζουσιν ἀπὸ Μ.

«Φιλάνθρωπός τις ἀπαντᾷ ἐν τινι ὁδῷ τῆς Νεαπόλεως πτωχὸν παιδίον, ῥακένδυτον καὶ τριμὸν ἐκ τοῦ φύχους. Λαβὼν αὐτὸ ἐκ τῆς χειρὸς, τὸ φέρει εἰς τι κατάστημα ἐτοιμῶν ἐνδυμάτων, ὅπου τῷ ἀγοράζει πλήρη ἐνδυμασίαν.

Μετὰ ὁκτὼ ἡμέρας, διερχόμενος διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης, βλέπει πάλιν τὸ παιδίον ἐν τῇ αὐτῇ ἐλκεϊνῇ καταστάσει.

— Καὶ τί ἔκαμες τὰ φορέματα ὅπου σοῦ ἤγόρασα ; τὸ ἐρωτᾷ.

— Μὲ τὰ πῆρε ὁ πατέρας.

— Σὲ τὰ πῆρε ; Λοιπὸν ἔλα νὰ σοῦ ἀγοράσω ἄλλα.

— Εἶνε τοῦ κάκου, κύριε...

— Γιατί εἶνε τοῦ κάκου ;

— Ὁ πατέρας δὲν θέλει νὰ φορῶ καινούργια φορέματα, γιατί ὅταν εἶμαι ἔτσι ντυμένος, δὲν θὰ μοῦ δύνουν ἐλεημοσύνην.

«Μεταξὺ τῶν Κροίσων τῆς γῆς οἱ ἐπόμενοι τρεῖς δὲν θὰ καταταγῶσι βέβαια εἰς τὴν ὑποδεεστέραν τάξιν. Ὁ δούξ τοῦ Οὐεστμίνστερ, ἔχων ἐτησίαν πρόσοδον 800,000 λιρῶν στερλινῶν, δύναται, ἄνευ βλάβης τῶν κεφαλαίων του, νὰ δαπανήσῃ 50,000 φράγκων καθ' ἐκάστην, ἥτοι 35 φρ. ἀνὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας.

Ὁ Ἀμερικανὸς γερουσιαστὴς Jones de Nevada ἔχει ἐτησίαν πρόσοδον 1 ἑκατομμυρίου λιρῶν στερλινῶν, ἥτις ἐπιτρέπει αὐτῷ νὰ δαπανᾷ περὶ τὰ 50 φράγκα κατὰ πᾶν λεπτὸν.

Ἀλλὰ καὶ τῶν δύο προηγουμένων τὰ πλούτη εἶνε πολὺ κατώτερα τῶν τοῦ κ. Mackay ἐν Παρισίοις, ὅστις ἀπολαμβάνει κατ' ἔτος ἐκ τῶν κεφαλαίων του 2,750,000 λιρῶν στερλινῶν, ἥτοι περὶ τὸ διπλάσιον τῶν δημοσίων προσόδων τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους, καὶ δύναται νὰ δαπανᾷ καθ' ἐκάστην 180,000 φράγκων, ἥτοι 125 κατὰ πᾶν λεπτὸν τῆς ὥρας.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Καλὴ ἔξις εἶνε νὰ καπνίζῃ τις ἀμέσως μετὰ τὸ γεῦμα· διότι ὁ καπνὸς ἐπιφέρει μικρὰν παραλυσίαν εἰς τὰ πεπτικὰ ὄργανα καὶ ἀνακόπτει τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶνε νὰ γίνεταί τὸ κάπνισμα μετὰ παρέλευσιν μικροῦ διαστήματος, ἀφοῦ τελειώσῃ τὸ γεῦμα.